SCHIMBAREA PRINDE RĂDĂCINI: 20 DE ANI DE ACȚIUNE PENTRU PĂDURILE ROMÂNIEI

WWF | 20 ANI ÎN ROMÂNIA

CUM MANAGEMENTUL RESPONSABIL, POLITICILE PUBLICE, CONSERVAREA ȘI COLABORAREA TRANSFORMĂ PĂDURILE ȘI GUVERNANȚA FORESTIERĂ DIN ROMÂNIA

PĂDURILE AU NEVOIE DE TIMP.
LA FEL ȘI TRANSFORMAREA REALĂ

CUPRINS

INTRODUCERE 4

DE CE ACEST RAPORT? 8

PĂDURILE ROMÂNIEI – UN PATRIMONIU VIU AL EUROPEI 9

ROLUL WWF ÎN ACEASTĂ CĂLĂTORIE 10

CUM ACȚIONĂM 11

DE LA VIZIUNE LA REZULTATE 11

MARILE REUȘITE ALE UNEI TRANSFORMĂRI CONTINUE 12

1. Consolidarea unei culturi a transparenței și participării 14
2. Creșterea transparenței și responsabilității în sistemul de trasabilitate a lemnului 18
3. Reformarea cadrului național de combatere a recoltărilor ilegale 22
4. Protejarea patrimoniului României în domeniul silviculturii apropiate de natură 29
5. Lemnul mort pentru păduri vii 35
6. Consolidarea protecției pădurilor cu valoare ridicată de conservare (HCV) 39
7. Protejarea pădurilor virgine ca patrimoniu internațional 43
8. Recunoașterea pădurilor cu valoare universală excepțională (UNESCO) 48
9. Deblocarea plăților de mediu pentru conservarea pădurilor 52
10. Aducerea comunităților dependente de pădure în centrul guvernanței forestiere 56

LECȚII PENTRU VIITOR 60

DE LA PROGRES LA RESPONSABILITATE 63

CONTRIBUIND LA SCHIMBARE: CIFRE-CHEIE – 20 DE ANI DE IMPACT 66

PROVOCĂRI STRUCTURALE PENTRU VIITOR 71

CREDITE 73

*Aceasta este o poveste despre oameni, ştiinţă, perseverenţă şi parteneriate pentru natură - dincolo de proiecte şi cicluri fragmentate de finanţare.

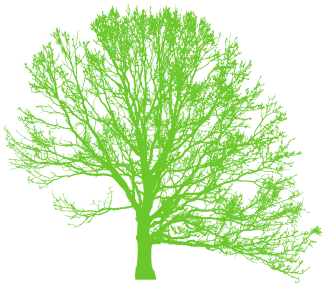

Schimbarea reală nu se produce de la sine. Ea este construită de oamenii şi organizaţiile care au crezut în acest drum - de la lideri ai comunităţilor şi cercetători, până la autorităţi publice, companii responsabile şi oameni dedicaţi. Unii sunt alături de noi de peste două decenii. Alţii ni se vor alătura în continuare, uniţi de acelaşi obiectiv: susţinerea unui management forestier responsabil şi construirea unui viitor rezilient şi sustenabil.

ÎMPREUNĂ ESTE POSIBIL

Pădurile sunt profesori tăcuți. Când învățăm să le înțelegem lumea, începem să înțelegem mai bine viața și echilibrul dintre oameni și natură. Ele ne arată că transformările care durează se construiesc în timp - prin răbdare, grijă și efortul comun al unei comunități.

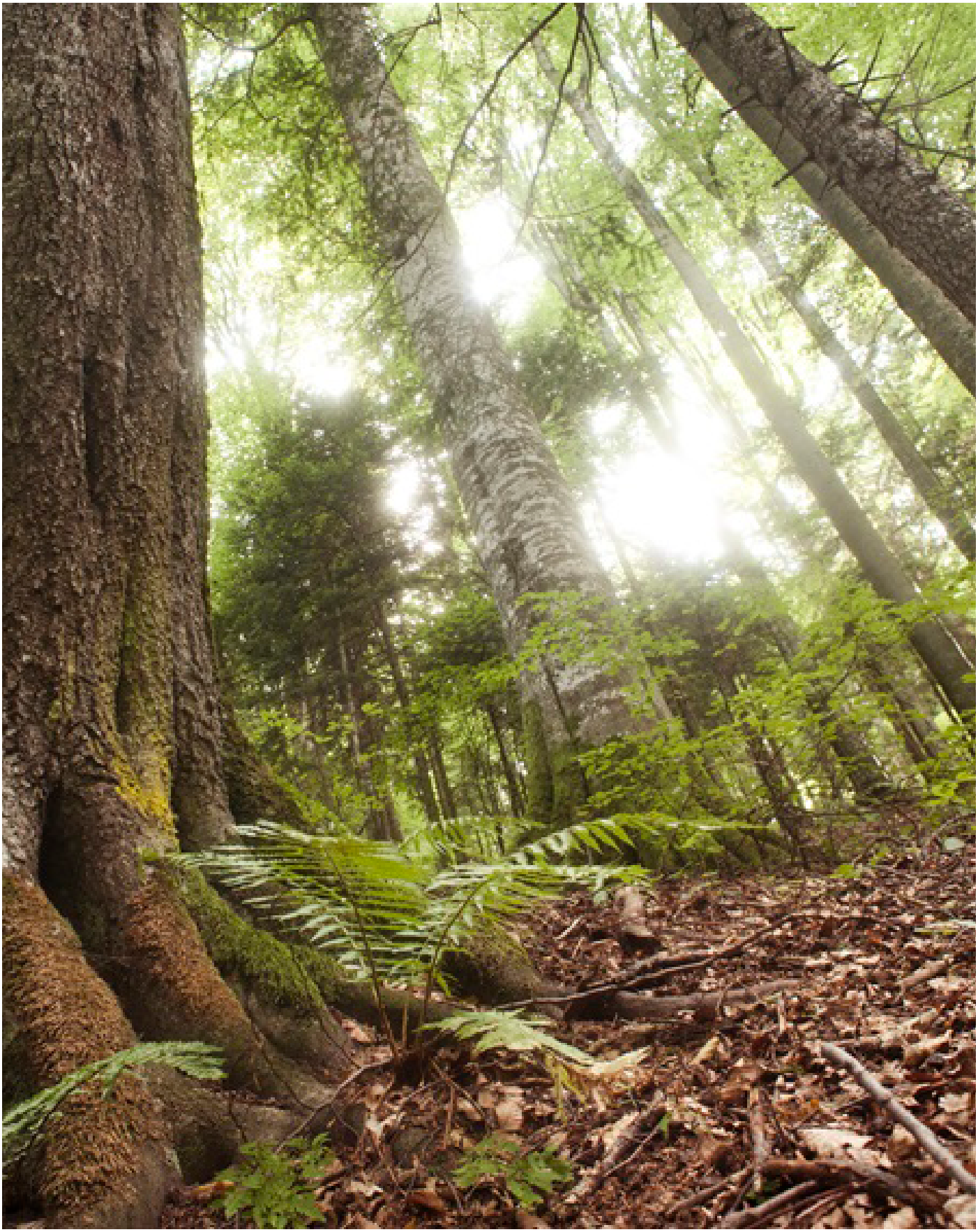

PRIVIM ÎN URMĂ, MERGEM ÎNAINTE

MESAJ DIN PARTEA ORIETEI HULEA, DIRECTOR GENERAL WWF-ROMÂNIA

“ Pădurile nu sunt doar ecosisteme - ele reprezintă fundaţia vieţii, a stabilităţii şi a bunăstării. Misiunea noastră a fost să le protejăm într-un mod care susţine biodiversitatea, contribuie la reziliența climatică şi sprijină prosperitatea oamenilor şi a comunităţilor. Acest lucru face parte din identitatea noastră: o organizaţie bazată pe ştiinţă şi orientată spre soluţii, care priveşte conservarea într-un mod integrat, înţelegând că realităţile de mediu, economice şi sociale sunt profund interconectate.

Încă de la început, activitatea noastră a fost ghidată de convingerea că soluţiile durabile nu pot fi construite în izolare. Conservarea pădurilor afectează numeroşi actori şi, tocmai de aceea, trebuie construită împreună cu toţi cei care depind de păduri, le administrează sau le influenţează — autorităţi publice, companii, cercetători, comunităţi locale şi organizaţii ale societăţii civile. Prin dialog deschis şi colaborare transparentă, am încercat să reducem presiunile asupra pădurilor şi, în acelaşi timp, să construim o responsabilitate comună pentru soluţiile necesare protejării lor.

Am ales să lucrăm în România datorită patrimoniului său natural excepţional. Ca unul dintre cele mai importante hotspoturi de biodiversitate din Europa, România găzduieşte încă ecosisteme forestiere cu o valoare ecologică remarcabilă. În acelaşi timp, ţara păstrează o tradiţie îndelungată a managementului forestier bazat pe principii ecologice — practici care devin tot mai relevante astăzi, într-un context în care Europa şi lumea caută modele de dezvoltare care să integreze natura, clima şi nevoile societăţii.

În ultimele două decenii, nu am încercat să facem totul. Ne-am concentrat eforturile acolo unde am considerat că putem produce o schimbare reală. Acest lucru a însemnat să facem alegeri, să stabilim priorităţi şi să ne asumăm provocări adesea complexe şi, uneori, incerte.

Nu toate demersurile au avut rezultatele pe care ni le-am dorit. Totuşi, este clar că implicarea constantă a generat progrese reale — mult peste ceea ce ar fi fost posibil în lipsa acţiunii. Schimbarea, mai ales atunci când implică instituţii, sisteme şi mentalităţi, are nevoie de timp.

> “Acest raport surprinde această călătorie. El reuneşte etapele importante, lecţiile învăţate şi evoluţia unei abordări construite prin experienţă, dovezi şi colaborare. Mai important, oferă un moment de reflecţie — pentru a înţelege ce a funcţionat, unde există încă lacune şi cum ne putem adapta pentru a avea un impact mai mare în anii care urmează.

Privind spre viitor, rolul nostru rămâne acela de a crea legături — între ştiinţă şi practică, între conservare şi dezvoltare, între realităţile locale şi obiectivele globale. Consolidarea parteneriatelor va fi esenţială, deoarece schimbarea reală depinde de responsabilitate comună şi angajament pe termen lung. Complexitatea provocărilor actuale cere soluţii incluzive şi orientate spre viitor.

Suntem recunoscători tuturor celor care au făcut parte din această călătorie — partenerilor, susţinătorilor noştri, dar şi celor care ne-au provocat de-a lungul timpului. Progresul nu se construieşte doar prin consens, ci şi prin dialog, gândire critică şi disponibilitatea de a învăţa.

Munca merge mai departe. Iar viitorul pădurilor României va depinde de alegerile pe care le facem împreună astăzi.

Orieta Hulea
Director General, WWF Romania

DE CE ACEST RAPORT

Acest raport privește înapoi la 20 de ani dedicați pădurilor României - ani construiți pe știință, susținuți prin perseverență și consolidați prin dialog și parteneriate. Este o poveste despre cum eforturile constante, responsabilitatea împărtășită și o viziune comună pot transforma treptat felul în care pădurile sunt înțelese, valorizate și protejate.

Privind în urmă, înțelegem cât de departe am ajuns. În același timp, acest exercițiu ne invită să privim înainte — spre ceea ce mai avem încă de construit. Progresul nu înseamnă o singură realizare, ci un proces continuu. Lecțiile acestor două decenii ne ajută să înțelegem ce pași sunt încă necesari pentru ca pădurile să rămână o sursă de viață și stabilitate, atât pentru oameni, cât și pentru natură.

Dincolo de reflecția asupra realizărilor din trecut, acest raport pune bazele muncii viitoare — orientând prioritățile următorilor ani, consolidând ceea ce funcționează și evidențiind provocările care încă stau între progresul de astăzi și reziliența pe termen lung a peisajelor forestiere și a comunităților care depind de ele.

Mai mult decât o retrospectivă, acest raport este și o recunoaștere a numeroșilor parteneri — de la instituții publice și comunități locale, până la organizații de cercetare, grupuri ale societății civile și companii responsabile — care au contribuit la această călătorie. Totodată, el reflectă angajamentul nostru reînnoit de a continua munca necesară pentru protejarea pădurilor României pentru generațiile viitoare.

PĂDURILE ROMÂNIEI – UN PATRIMONIU VIU AL EUROPEI

Pădurile României se numără printre cele mai valoroase comori naturale ale Europei. Ele formează un mozaic remarcabil de peisaje forestiere, cunoscute pentru faptul că adăpostesc unele dintre ultimele păduri primare şi multiseculare de tip Old-Growth Forests (OGF) ale continentului, care susţin o diversitate extraordinară de forme de viaţă - de la mari carnivore emblematice până la nenumărate specii mai puţin cunoscute. Întinse în şase regiuni biogeografice, aceste ecosisteme oferă servicii esenţiale care depăşesc cu mult graniţele naţionale.

Aceste păduri sunt, în acelaşi timp, strâns legate de comunităţile locale care, de-a lungul generaţiilor, au construit o relaţie profundă cu ele. Această bogăţie naturală nu este doar un dar al geografiei, ci şi rezultatul unor practici forestiere dezvoltate în timp, bazate pe înţelegerea proceselor ecologice şi pe interesul comun al comunităţilor de a menţine resursele forestiere.

Totuşi, în perioada tranziţiei de la sistemul centralizat către integrarea europeană, pădurile României s-au confruntat cu presiuni semnificative şi cu numeroase vulnerabilităţi instituţionale. Această perioadă a fost marcată şi de un proces fragmentat de retrocedare a pădurilor, desfăşurat în lipsa unui cadru administrativ coerent, în timp ce politicile publice au avut dificultăţi în a ţine pasul cu schimbările sociale, economice şi de mediu. Împreună, aceşti factori au slăbit capacitatea de control, au contribuit în unele zone la degradarea pădurilor şi au afectat condiţiile necesare dezvoltării unei bioeconomii forestiere sustenabile, mai ales în regiunile unde retrocedările au dus la proprietăţi foarte fragmentate şi la capacităţi inegale de administrare.

ROLUL WWF ÎN ACEASTĂ CĂLĂTORIE

În ultimele două decenii, WWF s-a implicat activ pentru ca pădurile României să continue să prospere - ca ecosisteme, ca surse de reziliență în fața schimbărilor climatice și ca fundament al bunăstării comunităților.

Rolul nostru a fost să conectăm cunoașterea cu acțiunea, conservarea cu nevoile comunităților și viziunea pe termen lung cu soluțiile practice.

Am promovat abordări bazate pe dovezi și știință, care protejează biodiversitatea, consolidează reziliența climatică și susțin dezvoltarea sustenabilă.

Am lucrat prin dialog, argumente și parteneriate — aducând împreună autorități, companii, cercetători, comunități locale și organizații ale societății civile pentru a construi soluții durabile.

CUM ACȚIONĂM

Activitatea noastră reuneşte patru direcţii complementare:

- politici mai solide şi o guvernanţă forestieră mai bună
- pieţe responsabile şi standarde voluntare credibile
- măsuri concrete de conservare şi restaurare în teren
- consolidarea capacităţii prin educaţie, schimb de cunoştinţe şi implicarea actorilor relevanţi.

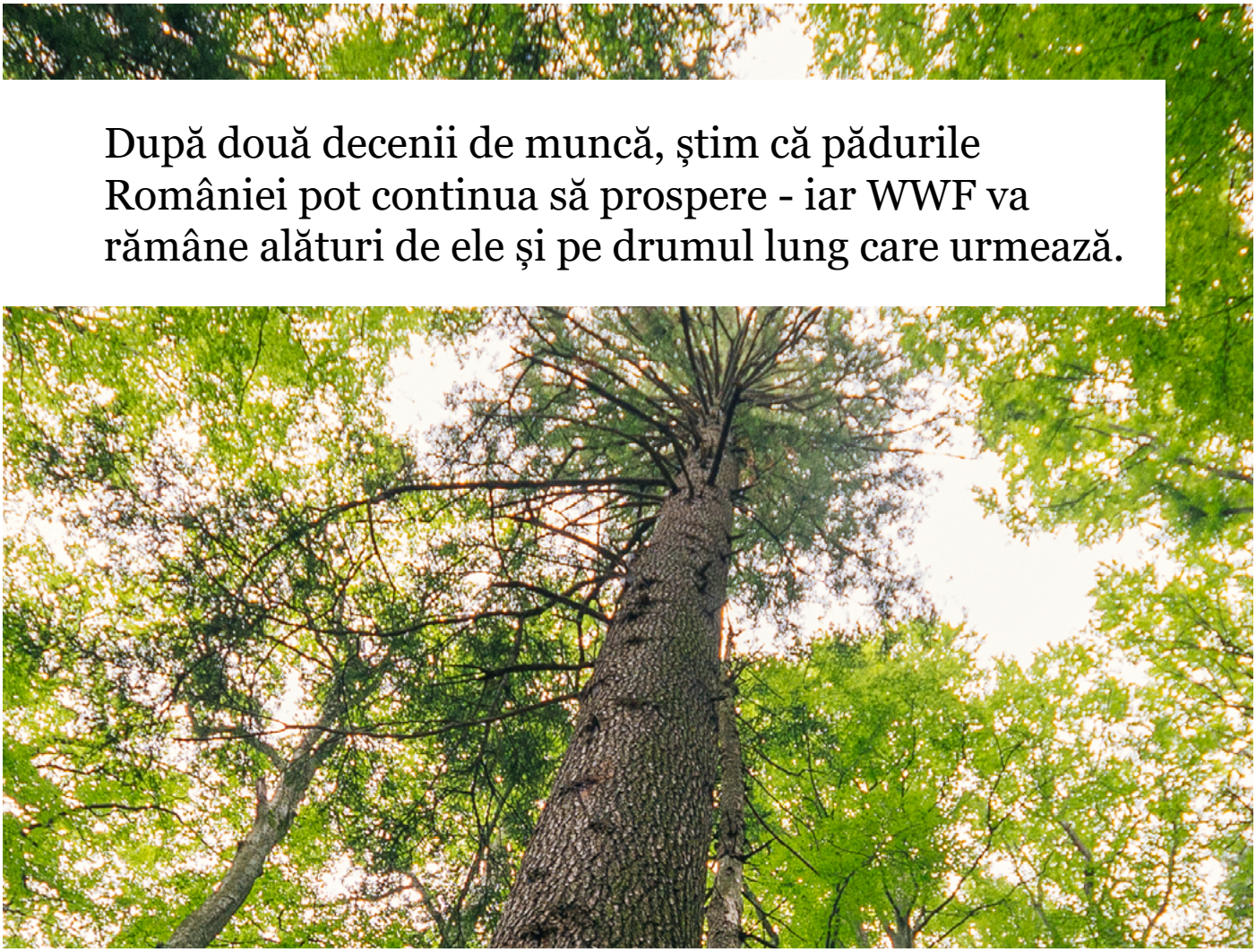

> După două decenii de muncă, ştim că pădurile României pot continua să prospere - iar WWF va rămâne alături de ele şi pe drumul lung care urmează.

DE LA VIZIUNE LA REZULTATE

Timp de peste două decenii, eforturile susţinute şi munca pe termen lung s-au transformat în schimbări concrete în modul în care pădurile sunt administrate, protejate şi integrate în politicile publice şi în prioritățile societății.

„Marile reuşite” prezentate în secţiunea următoare marchează etape importante ale acestui parcurs. Ele arată cum perseverenţa şi implicarea constantă pot genera schimbări sistemice — îmbunătăţiri reale în guvernanţa forestieră, conservarea naturii şi rolul pădurilor în societate.

Aceste realizări nu reprezintă un punct final, ci paşi importanţi într-un proces continuu de transformare — şi o reamintire a faptului că acţiunea constantă şi soluţiile orientate spre viitor rămân esenţiale.

MARILE REUȘITE ALE UNEI TRANSFORMĂRI CONTINUE

PROMOVAREA UNUI MANAGEMENT FORESTIER RESPONSABIL

1 **CONSOLIDAREA UNEI CULTURI A TRANSPARENȚEI ȘI PARTICIPĂRII**
Crearea unui cadru în care actorii relevanţi contribuie la decizii privind gestionarea pădurilor, pentru protejarea naturii, sprijinirea comunităţilor şi apărarea intereselor legitime.

2 **CREȘTEREA TRANSPARENȚEI ȘI RESPONSABILITĂȚII ÎN SISTEMUL DE TRASABILITATE A LEMNULUI**
Transparenţa este una dintre cele mai puternice forme de protecţie a pădurilor.

3 **REFORMAREA CADRULUI NAȚIONAL DE COMBATERE A RECOLTĂRILOR ILEGALE**
Instituţii mai puternice. Reguli mai clare. Consecinţe reale.

4 **PROTEJAREA PATRIMONIULUI ROMÂNIEI ÎN DOMENIUL SILVICULTURII APROPIATE DE NATURĂ**
„Inima verde” a Europei nu este o întâmplare.

5 **LEMN MORT PENTRU PĂDURI VII**
De la un pericol perceput, la un element esenţial al rezilienţei pădurilor.

CONSOLIDAREA OBIECTIVELOR DE CONSERVARE A BIODIVERSITĂȚII

6 ÎMBUNĂTĂȚIREA PROTECȚIEI PĂDURILOR CU VALOARE RIDICATĂ DE CONSERVARE (HCV)

Protejarea a ceea ce contează cel mai mult — pentru natură și pentru oameni.

7 PROTEJAREA PĂDURILOR VIRGINE SI CVASIVIRGINE CA PATRIMONIU INTERNAȚIONAL

De la o valoare ignorată, la angajament multi-actor și protecție permanentă.

8 RECUNOAȘTEREA PĂDURILOR CU VALOARE UNIVERSALĂ EXCEPȚIONALĂ (UNESCO)

De la comoară națională, la recunoaștere globală și beneficii durabile pentru comunitățile locale.

SPRIJINIREA COMUNITĂȚILOR ȘI CONSERVARE PARTICIPATIVĂ

9 DEBLOCAREA PLĂȚILOR DE MEDIU PENTRU CONSERVAREA PĂDURILOR

De la responsabilitate necompensată, la primele plăți pentru biodiversitate din România.

10 ADUCEREA COMUNITĂȚILOR DEPENDENTE DE PĂDURE ÎN CENTRUL GUVERNANȚEI FORESTIERE

Conservarea este cea mai eficientă atunci când comunitățile fac parte din soluție.

1 CONSOLIDAREA UNEI CULTURI A TRANSPARENȚEI ȘI PARTICIPĂRII

„Crearea unui cadru în care actorii relevanți pot contribui la conturarea deciziilor privind gestionarea pădurilor, astfel încât acestea să protejeze natura, să consolideze comunitățile și să le apere interesele legitime.”

1.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI – DECIZII LUATE ÎN SPATELE UȘILOR ÎNCHISE, VOCE PUBLICĂ LIMITATĂ

Acum 20 de ani, sectorul forestier din România era încă marcat de **moștenirea structurală a sistemului centralizat**, în care pădurile fuseseră integral în proprietatea statului, iar deciziile de management erau luate aproape exclusiv de autoritățile centrale.

- Managementul forestier și conservarea naturii erau ghidate de politici naționale uneori incoerente, care nu țineau pasul cu **noile realități sociale, economice și de mediu**.
- Procesul decizional era caracterizat, în mare parte, de dialog limitat, iar **accesul public la informații era minim sau adesea inexistent**.
- Instituțiilor le **lipsea o cultură a transparenței, a încrederii și a implicării** reale a actorilor relevanți, în timp ce aceștia — comunități locale, ONG-uri, mici proprietari de păduri — aveau experiență, capacitate sau canale limitate pentru a contribui proactiv.

PENTRU CEI CARE ÎȘI AMINTESC:

La începutul anilor 2000, amenajamentele silvice erau, practic, ținute sub cheie în birourile ocoalelor silvice, accesibile doar cu aprobări de la nivel înalt, în timp ce procesul legislativ era lipsit de transparență reală, iar sistemele digitale de acces public deschis erau practic inexistente.

Guvernanța forestieră funcționa, în mare parte, **în spatele ușilor instituționale**, iar societatea reacționa abia după ce deciziile fuseseră deja luate.

1.B ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF – DESCHIDEREA GUVERNANȚEI ȘI FACILITAREA PARTICIPĂRII

În ultimele două decenii, WWF-România a lucrat constant pentru a contribui la trecerea guvernanţei forestiere de la un sistem administrativ închis către un model mai transparent, mai responsabil şi mai participativ.

Politici publice şi advocacy: consolidarea guvernanţei şi a supravegherii publice prin promovarea transparenţei ca principiu central al managementului forestier.

- Am susţinut dezvoltarea şi utilizarea unor **instrumente publice de transparenţă**, precum informaţiile privind amenajamentele silvice, accesul public la date despre recoltare şi documentaţiile aferente ariilor protejate.
- Am promovat transparenţa şi participarea actorilor relevanţi în elaborarea **Strategiei Naţionale pentru Păduri 2030 (SNP30)**, oferind expertiză tehnică privind conservarea biodiversităţii, incluziunea socială şi adaptarea la schimbările climatice.
- Am susţinut constant îmbunătăţirea accesului la date şi responsabilizarea deciziilor privind managementul forestier.

Mecanisme voluntare şi de piaţă: completarea activităţii de politici publice; standardele voluntare au instituţionalizat participarea şi responsabilitatea în practică.

- Am sprijinit integrarea **certificării forestiere credibile şi recunoscute** la nivel internaţional — Forest Stewardship Council® (FSC®) — ca reper de performanţă în cadrul Regiei Naţionale a Pădurilor, incluzând criterii care privesc nu doar calitatea managementului forestier, ci şi calitatea implicării actorilor relevanţi.

Gradul de implicare a părților interesate în FSC în 2020
Sursa: WWF-Romania

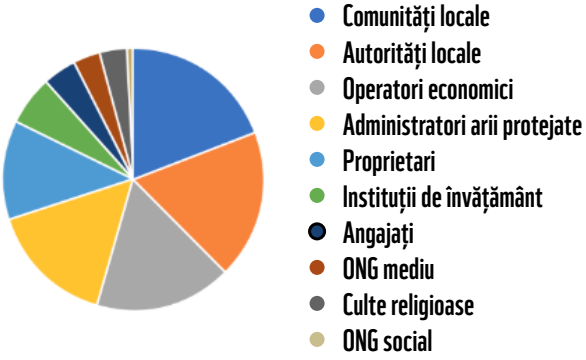

5.000+ STAKEHOLDERI

- Am investit în consolidarea capacităţii a peste 5.000 de stakeholderi — inclusiv comunităţi locale, ONG-uri şi alte părţi interesate — pentru a se implica proactiv şi constructiv în consultări publice şi procese participative legate de certificarea managementului forestier.

Prin promovarea instrumentelor de transparenţă — atât legale, cât şi voluntare — WWF a sprijinit investigaţii şi propuneri bine fundamentate, contribuind la transformarea transparenţei într-un motor al responsabilizării şi al îmbunătăţirilor sistemice.

1.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

Lucrând atât prin politici publice, cât şi prin mecanisme voluntare, WWF a contribuit la crearea unor presiuni şi stimulente din mai multe direcţii — instituţii, pieţe şi societate — integrând treptat transparenţa şi participarea în structura guvernanţei forestiere.

Astăzi, această schimbare este vizibilă prin mai multe transformări structurale:

- **România a adoptat prima sa Strategie Naţională pentru Păduri** elaborată participativ (SNP30), care oferă un cadru clar pentru managementul forestier sustenabil, aliniat principiilor managementului forestier responsabil şi obiectivelor europene de mediu şi climă.
- **Accesul public la informaţii legate de păduri s-a îmbunătăţit semnificativ**, prin sisteme digitale şi platforme GIS disponibile tot mai mult pentru toate amenajamentele silvice şi documentaţiile de management ale ariilor protejate.
- **Consultările publice** privind managementul forestier şi conservarea naturii **au devenit o practică regulată**, depăşind cadrul schemelor credibile de certificare voluntară şi fiind integrate tot mai mult în procesele formale de luare a deciziilor — evoluând de la excepţie la aşteptare.
- Actorii locali sunt **mai activi şi mai încrezători în utilizarea mecanismelor de consultare şi sesizare**, reflectând o cultură mai puternică a implicării civice în guvernanţa forestieră.

Douăzeci de ani mai târziu, pădurile sunt mai vizibile în dezbaterea publică, iar transparenţa şi participarea sunt mai ferm integrate în guvernanţa forestieră

Transparenţa şi participarea nu mai sunt elemente marginale, ci sunt recunoscute tot mai mult ca părţi esenţiale ale unei guvernanţe forestiere responsabile.

1.D PAȘII URMĂTORI – CONSOLIDAREA TRANSPARENȚEI, PARTICIPĂRII ȘI PREDICTIBILITĂȚII

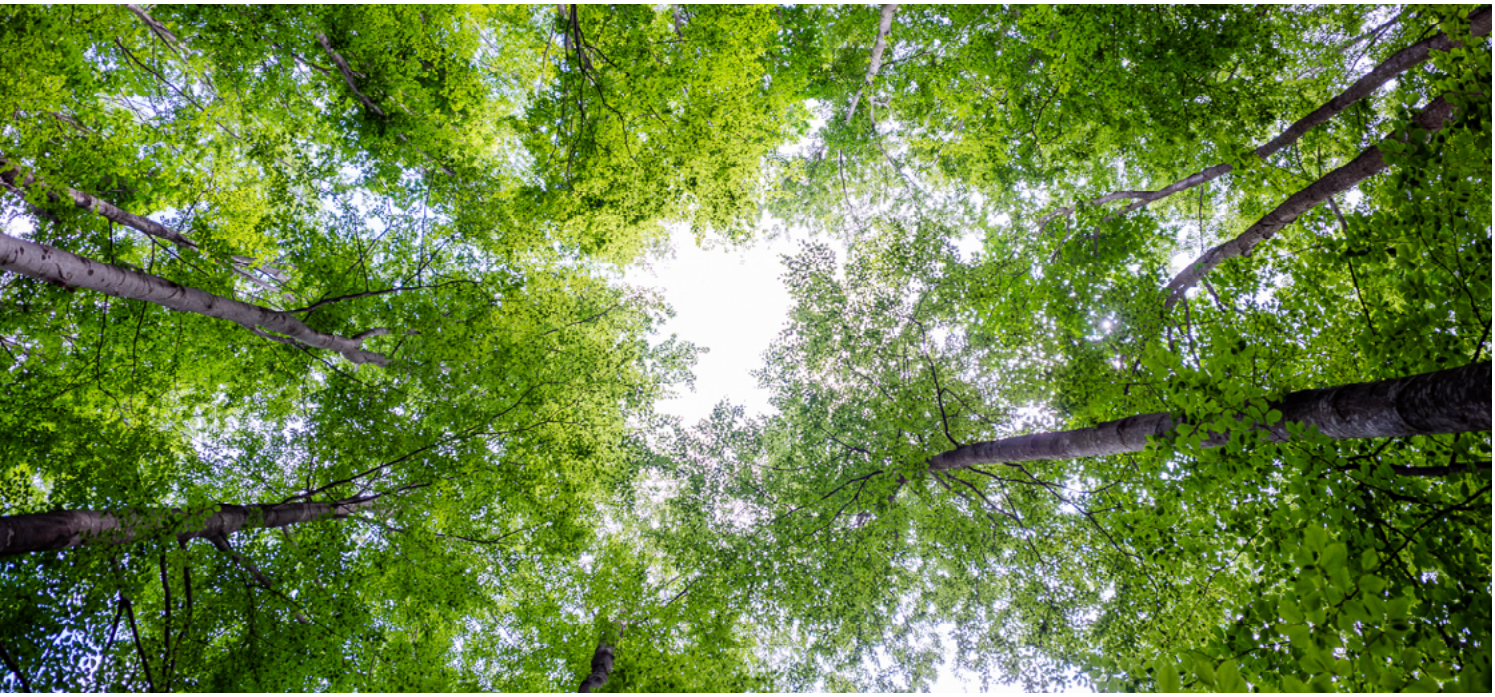

Cadrul de politici publice:

- Asigurarea **implementării eficiente a Strategiei Naţionale pentru Păduri 2030** (SNP30), reafirmând angajamentul WWF de a urma acest fir director pe termen lung pentru pădurile României — unul construit pe transparenţă, participare, sustenabilitate şi guvernanţă predictibilă.
- **Operaţionalizarea Registrului Forestier Naţional** ca sistem digital integrat, care să contribuie la creşterea transparenţei şi eficienţei, reducerea birocraţiei, îmbunătăţirea coordonării interinstituţionale şi crearea unor procese decizionale mai predictibile.

Mecanisme voluntare de piaţă:

- **Consolidarea implementării certificării FSC®** în pădurile României, întărind nu doar standardele sociale şi de mediu, ci şi practicile de management forestier predictibile şi responsabile.
- Actualizarea Standardului Naţional de Management Forestier Responsabil pentru alinierea cu Indicatorii Generici Internaţionali revizuiţi (IGI) şi cu realităţile ecologice şi socio-economice naţionale în schimbare.
- Dezvoltarea unui nou set de indicatori adaptaţi pentru SLIMF (păduri mici şi cu intensitate redusă de management), pentru a reflecta mai bine condiţiile specifice ale micilor proprietăţi forestiere.
- Continuarea consolidării capacităţii actorilor relevanţi de a se implica proactiv şi constructiv în procesele de certificare şi în mecanismele participative asociate.

2 CREȘTEREA TRANSPARENȚEI ȘI RESPONSABILITĂȚII ÎN SISTEMUL DE TRASABILITATE A LEMNULUI

„Transparența este una dintre cele mai puternice forme de protecție a pădurilor.”

2.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI: TRASABILITATE SLABĂ, RESPONSABILITATE LIMITATĂ

Pe fondul unui proces haotic de retrocedare a terenurilor, tăierile ilegale şi **practicile netransparente** din comerţul cu lemn erau răspândite, afectând încrederea şi **slăbind responsabilitatea** la nivelul întregului sector forestier.

- Practic, **nu exista transparenţă şi nici acces public** la informaţii privind proveniența materialelor lemnoase.
- Sistemul de documente pe hârtie pentru trasabilitatea lemnului nu avea mecanisme de protecție care să prevină **utilizarea abuzivă a documentelor de proveniență**. Autorizațiile de exploatare și avizele de însoțire puteau fi manipulate cu ușurință pentru a acoperi lemn provenit din exploatări neautorizate.
- Documentele completate de mână erau **ușor de falsificat sau reutilizate pentru mai multe transporturi**. Trasabilitatea redusă și mecanismele slabe de control diminuau riscul de depistare, făcând aceste practici greu de prevenit și ușor de replicat.

PENTRU CEI CARE ÎȘI AMINTESC:

Tipizatele pentru documentele de transport al lemnului puteau fi cumpărate din papetării şi completate manual, inclusiv în momentul controlului în trafic. Chiar şi după introducerea formularelor personalizate pentru fiecare companie, astfel de documente puteau fi obținute pe canale informale, emise pe numele unor entităţi fictive sau nefuncționale, subminând trasabilitatea și controlul. În astfel de condiţii, înființarea unei „companii fantomă” putea genera documente false de proveniență pentru sute de mii de metri cubi de lemn înainte ca frauda să fie descoperită.

Comerţul cu lemn funcţiona, în mare parte, în afara controlului public, iar mecanismele slabe de protecție și trasabilitatea redusă permiteau manipulări sistemice.

2.B ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF: TRANSPARENȚĂ DIGITALĂ ȘI RESPONSABILITATE PUBLICĂ ÎN COMERȚUL CU LEMN

Pentru a răspunde acestor vulnerabilităţi structurale, WWF a combinat activitatea susţinută de advocacy, inovaţia tehnologică şi implicarea civică - transformând trasabilitatea lemnului dintr-un sistem închis, bazat pe documente pe hârtie, într-un cadru transparent şi responsabilizat digital.

Politici publice şi advocacy:

- WWF a coordonat eforturi susţinute de advocacy care au contribuit la crearea, consolidarea şi îmbunătăţirea continuă a sistemului electronic naţional de trasabilitate a lemnului (SUMAL), asigurând trasabilitatea digitală completă a lemnului — de la amenajamentul silvic aprobat legal şi exploatarea autorizată, până la transport, procesare şi introducerea produselor lemnoase pe piaţă.
- Ca instrument complementar de transparenţă, WWF a susţinut şi dezvoltarea platformei publice online „Inspectorul Pădurii”, care permite oricărui cetăţean — de pe desktop sau dispozitive mobile — să verifice dacă un parchet este autorizat legal şi să controleze în timp real legalitatea fiecărui transport de lemn, prin intermediul numerelor de înmatriculare ale vehiculelor.

Platforma Inspectorul Pădurii: acces public la autorizaţiile de exploatare, amenajamentele silvice şi informaţii în timp real despre exploatările forestiere

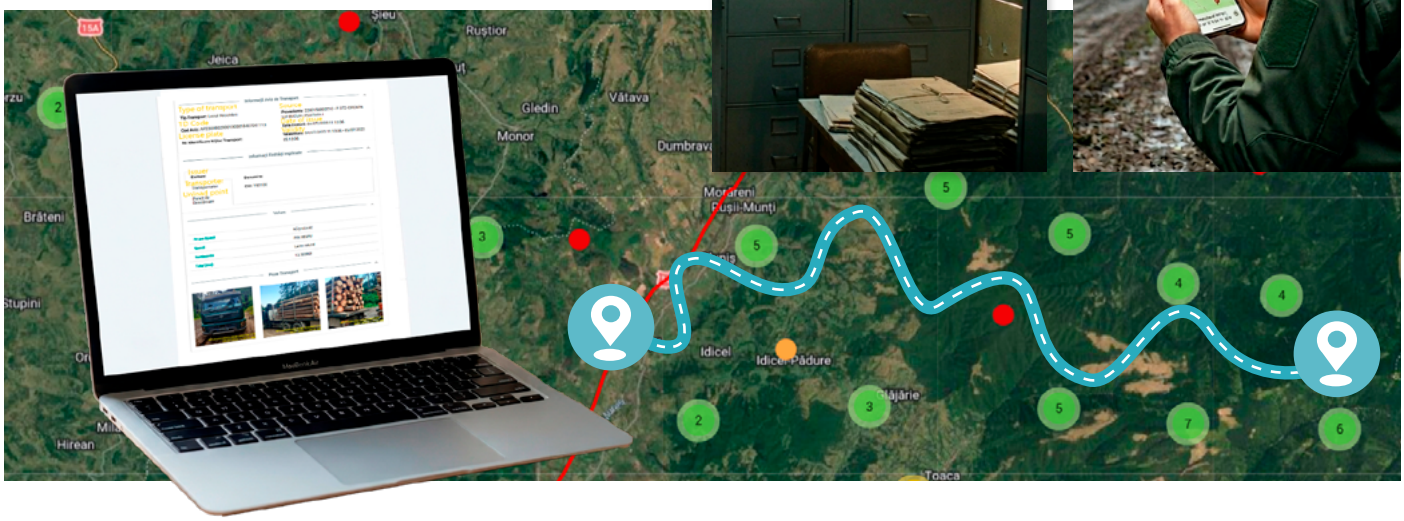

Creşterea gradului de conştientizare şi consolidarea capacităţii:

- Am integrat monitorizarea continuă a aplicării sistemului de trasabilitate a lemnului cu identificarea şi semnalarea publică a riscurilor emergente şi vulnerabilităţilor sistemice, promovând în acelaşi timp soluţii tehnice practice şi inovatoare pentru consolidarea integrităţii sistemului.
- Am sprijinit cetăţenii şi actorii relevanţi să joace un rol activ în monitorizarea independentă a trasabilităţii lemnului, consolidând încrederea şi responsabilitatea în comerţul cu lemn.

Platforma Inspectorul Pădurii: informaţii complete pentru fiecare transport de lemn

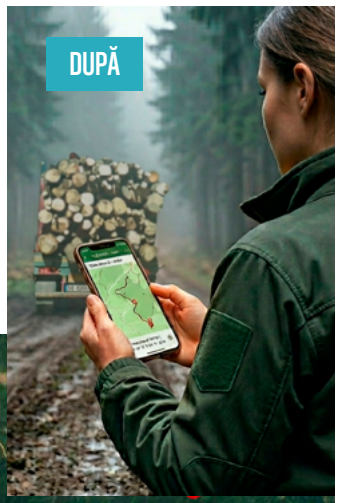

2.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

Două decenii mai târziu, trasabilitatea lemnului în România a evoluat de la opacitate la transparență digitală, integrând tehnologia și supravegherea publică în centrul guvernanței comerțului cu lemn.

- Un sistem complet digital de trasabilitate a lemnului — unul dintre cele mai avansate sisteme de acest tip aflate în prezent în funcțiune la nivel global. Sistemul înlocuiește integral documentația pe hârtie și integrează date complexe despre comerțul cu lemn, inclusiv fotografii ale transporturilor, kilometrajul vehiculelor la plecare și monitorizare GPS pe întreg lanțul de aprovizionare.

Inspectorul Pădurii oferă hărți interactive și instrumente de verificare prin care utilizatorii pot urmări transporturile de lemn, identifica zonele de exploatare și monitoriza în timp real activitățile forestiere

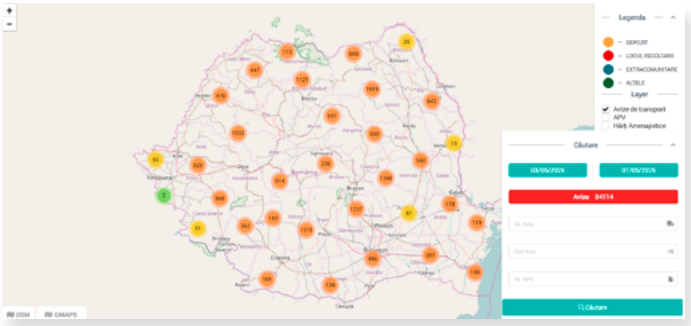

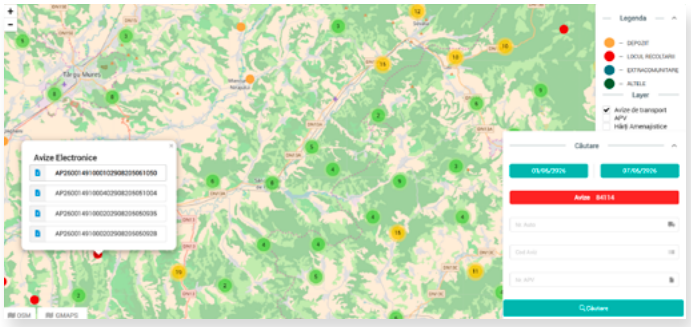

100,000+ UTILIZATORI

- Monitorizare online în timp real a fluxurilor de lemn, combinată cu acces public la instrumente de verificare.
- Date deschise care permit control public informat, supraveghere activă și un efect sistemic de descurajare.

1+ MILION VERIFICĂRI PUBLICE

- Peste 100.000 de utilizatori și mai mult de 1 milion de verificări publice anual prin sistemele Inspectorul Pădurii și SUMAL.

Evoluția controalelor în perioada 2021–2025

Sursa: Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor

An	Controale declanșate în urma sesizărilor publice	Transporturi ilegale identificate
2021	4315	1002
2022	2576	823
2023	1781	706
2025	987	527
2025	699	274

Transporturi ilegale identificate în urma apelurilor la 112

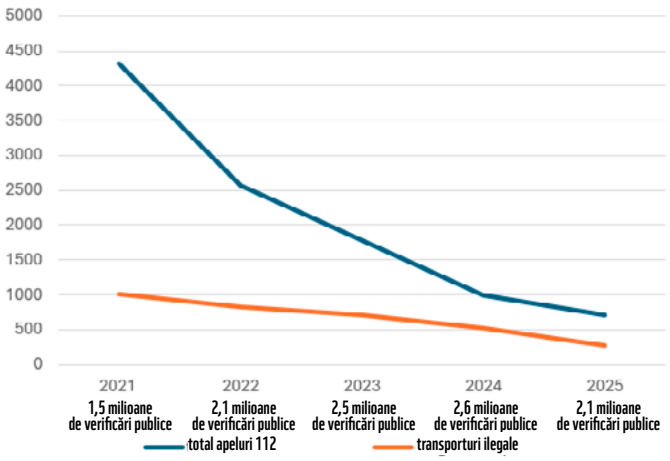

- Creșterea responsabilității în rândul operatorilor forestieri, instituțiilor publice și autorităților competente.

Trasabilitatea digitală și supravegherea publică au devenit mecanisme structurale de protecție a comerțului cu lemn, reducând semnificativ vulnerabilitățile sistemice și consolidând prevenția și eficiența controalelor.

2.D PAȘII URMĂTORI: MAI MULTĂ SIMPLITATE, TRANSPARENȚĂ ȘI EFICIENȚĂ

Deşi au fost realizate progrese importante, consolidarea integrităţii sistemului necesită adaptare continuă la noile riscuri, inovaţie tehnologică orientată spre viitor — inclusiv instrumente bazate pe inteligenţă artificială — şi alinierea la evoluţiile cadrului european de reglementare.

Cadrul de politici publice:

- Susţinerea unei noi generaţii SUMAL 3.0, care să elimine vulnerabilităţile rămase şi să operaţionalizeze „amprenta digitală a transporturilor de lemn” ca nou standard în trasabilitatea lemnului. O astfel de soluţie bazată pe inteligenţă artificială ar utiliza analiza imaginilor pentru a identifica unicitatea fiecărui transport şi, simultan, pentru a permite estimarea rapidă şi obiectivă a volumului, consolidând astfel trasabilitatea, prevenirea fraudelor şi responsabilitatea în comerţul cu lemn.

SUMAL permite urmărirea digitală în timp real a lemnului pe întregul lanț de aprovizionare, contribuind la creșterea transparenței și a responsabilității

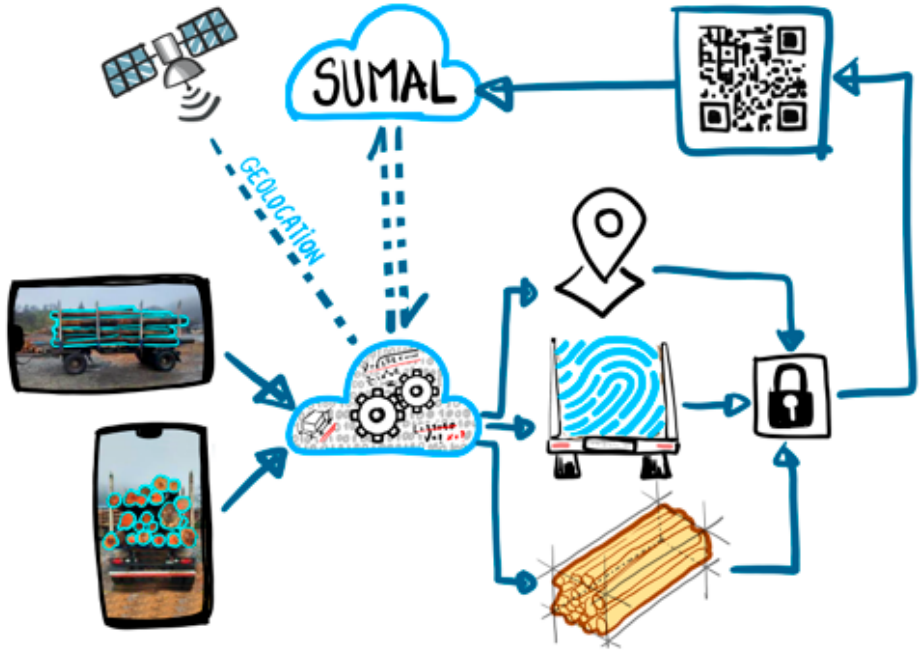

- Promovarea interoperabilităţii complete între sistemul naţional SUMAL 3.0 şi Sistemul Informatic al Uniunii Europene dezvoltat pentru implementarea EUDR, reducând birocraţia inutilă şi sarcinile administrative şi simplificând conformarea pentru operatori şi autorităţi.

Inovaţie şi soluţii bazate pe dovezi:

- Operaţionalizarea unui sistem automatizat de alerte bazate pe risc, pentru sprijinirea unui plan de control orientat pe risc, care să permită inspecţii eficiente, acţiuni de control ţintite şi o utilizare mai eficientă a resurselor disponibile.

- Dezvoltarea şi promovarea unor instrumente şi metodologii criminalistice inovatoare pentru verificarea originii lemnului.

3 REFORMAREA CADRULUI NAȚIONAL DE COMBATERE A RECOLTĂRILOR ILEGALE

„Instituții mai puternice. Reguli mai clare. Consecințe reale.”

3.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI – PRESIUNE SISTEMICĂ, CAPACITATE REDUSĂ DE CONTROL

Acum două decenii, România era o țară aflată în tranziție, în care instituțiile nou formate încercau să țină pasul cu schimbările structurale și economice profunde. Procesul de retrocedare a terenurilor avansa rapid, însă fără un cadru administrativ coerent și fără politici forestiere adaptate realităților sociale, economice și de mediu ale perioadei post-comuniste. Reformele de guvernanță rămâneau în urma realităților din teren.

- Tăierile ilegale au devenit răspândite, iar versanți întregi au fost defrișați, generând impacturi semnificative asupra climei, mediului și societății. Autoritățile statului nu aveau capacitatea operațională de a răspunde eficient. Discursul public era uneori dominat de ideea că pădurile ar putea „salva țara” de dificultățile economice și de împrumuturile Fondului Monetar Internațional (FMI).

Exploatări forestiere ilegale de amploare în perioada retrocedărilor haotice

- În acelaşi timp, extinderea accesului la piaţă şi o industrie de procesare primară bazată în mare parte pe produse cu valoare adăugată redusă au creat presiuni suplimentare şi o capacitate ridicată de absorbţie a lemnului recoltat ilegal, în lipsa unor mecanisme credibile de due diligence.

50.000+ HECTARE

- Sistemul depăşit şi netransparent de trasabilitate era agravat de controale slabe şi de o capacitate instituţională critic redusă. Un singur inspector forestier era responsabil de supravegherea a până la **50.000 de hectare** - fără resurse adecvate - şi era copleşit de sarcini birocratice, pe lângă responsabilităţi operaţionale extinse, de la controale în trafic şi verificarea exploatărilor, până la aprobarea amenajamentelor silvice şi gestionarea unui număr foarte mare de sesizări.

<1% TRANSPORTURI VERIFICARE

- Statistic, **mai puţin de unul din 100 de transporturi de lemn** putea fi verificat complet în teren, inclusiv prin măsurarea corectă a volumelor transportate, ceea ce evidenţia limite majore ale capacităţii de control. Sancţiunile pentru transporturile ilegale de mari dimensiuni se limitau adesea la amenzi administrative reduse, mult sub valoarea de piaţă a lemnului.

~86% GOSPODĂRII DEPENDENTE DE LEMN

- Politizarea excesivă a slăbit şi mai mult guvernanţa forestieră. Cum pădurile rămăseseră printre puţinele mari active naţionale care nu fuseseră privatizate, atenţia politică s-a concentrat tot mai mult asupra administrării lor. Asigurarea lemnului de foc - într-un context rural în care aproximativ **86% dintre gospodării** depindeau de lemn pentru încălzire şi adesea pentru gătit - a devenit un instrument politic recurent.

PENTRU CEI CARE ÎŞI AMINTESC:

Peste **750.000 de mici proprietari privaţi** de pădure - recent retrocedaţi şi cu proprietăţi de aproximativ **1,1 hectare fiecare** - au fost lăsaţi să îşi păzească singuri pădurile, fără mecanisme funcţionale de sprijin pentru protecţia acestora pe termen lung. Sub presiunea dificultăţilor socio-economice, mulţi au fost practic împinşi fie să îşi exploateze pădurile, fie să le vândă complet.

Tăierile ilegale au prosperat într-un context în care instituţiile erau încă în consolidare, politicile nu ţineau pasul cu realitatea, capacitatea de control era slabă, iar cererea de piaţă depăşea mecanismele de reglementare şi protecţie existente.

3.B ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF – COMBATEREA CAUZELOR SISTEMICE ALE RECOLTĂRILOR ILEGALE

Dincolo de îmbunătăţirea sistemelor de trasabilitate a lemnului, WWF a adoptat o abordare integrată pentru combaterea recoltărilor ilegale, vizând vulnerabilităţile structurale, lacunele de guvernanţă şi factorii economici care stau la baza fenomenului.

Politici publice şi advocacy:

- Am promovat reforma cadrului naţional de combatere a recoltărilor ilegale, cu accent pe transparenţa digitală în trasabilitatea lemnului şi prioritizarea controalelor la prima introducere pe piaţă a lemnului.
- Am susţinut consolidarea autorităţilor de control prin reforme instituţionale bazate pe integritate, criterii clare de performanţă şi alocarea adecvată a resurselor.
- Am evidenţiat necesitatea unor sancţiuni descurajatoare şi proporţionale pentru transporturile ilegale de lemn.
- Am sprijinit introducerea obligativităţii serviciilor de pază pentru pădurile private, prin administratori silvici autorizaţi, alături de mecanisme de protecţie susţinute de stat pentru micii proprietari de pădure, bazate pe principiul teritorialităţii.
- Am susţinut reforma administrării pădurilor aflate în proprietate publică pentru reducerea politizării excesive şi introducerea unor indicatori de performanţă relevanţi şi ambiţioşi.
- Am promovat mecanisme echitabile de compensare financiară pentru proprietarii privaţi afectaţi de restricţiile de conservare impuse prin lege.
- Am susţinut reducerea poverii fiscale asupra lemnului de foc şi a lemnului utilizat pentru construcţii rurale, ca măsură de stimulare a raportării legale şi a comerţului local transparent.

Creşterea gradului de conştientizare şi acţiuni bazate pe dovezi:

Am realizat monitorizarea în teren* a practicilor de control pentru a identifica şi expune factorii de risc şi modurile de operare aflate în evoluţie, propunând în acelaşi timp soluţii sistemice moderne, bazate pe tehnologie, pentru eliminarea vulnerabilităţilor existente.

** https://lemncontrolat.ro/rapoarte-monitorizare/*

Defalcarea volumului extras (Inventarul Forestier Național) în volume raportate legal (statistici naționale) și componente incerte („volume lipsă”)

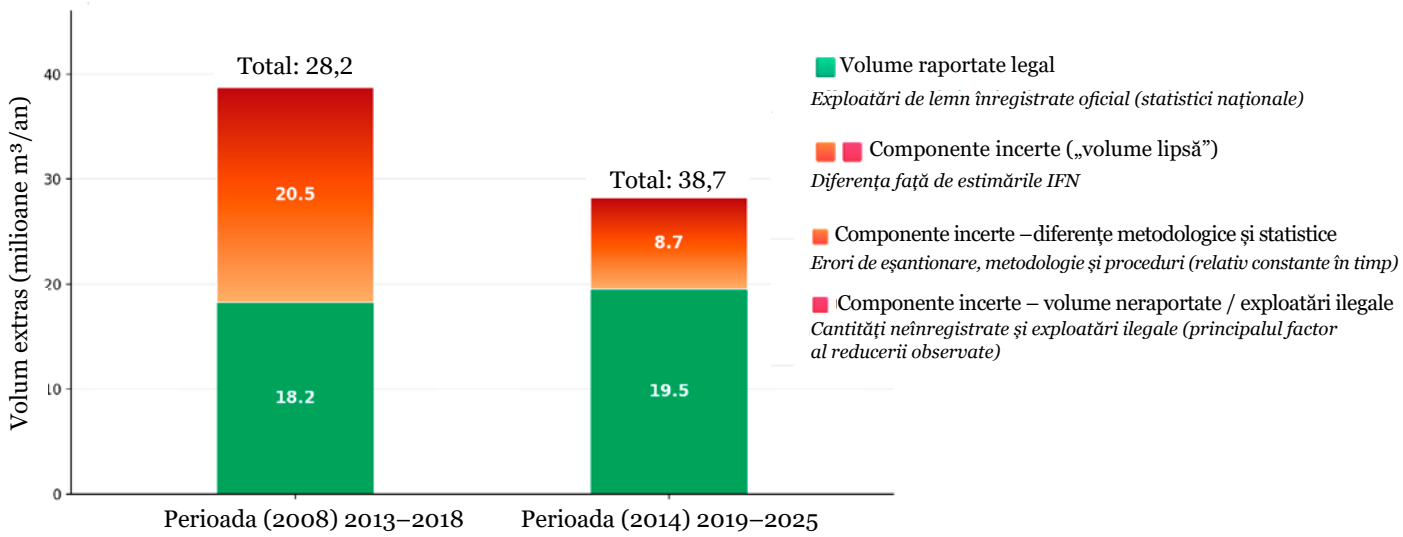

Interpretare: Potrivit IFN, volumul total extras a scăzut cu peste 10 milioane m³ anual, în timp ce volumul exploatărilor raportate oficial a crescut cu aproximativ 1,3 milioane m³ anual. Ca urmare, „volumul lipsă” (diferența dintre estimările IFN și volumul recoltat raportat legal) a scăzut de la 20,5 milioane m³ la 8,7 milioane m³.
Notă: „Volumul lipsă” nu reprezintă exclusiv exploatări ilegale. Acesta include și diferențe statistice și metodologice relativ constante între estimările IFN și datele administrative (de exemplu, proiectarea eșantionului, modelele dendrometrice, precizia măsurătorilor, colectarea și procesarea datelor). Este important de menționat că IFN nu a fost conceput pentru monitorizarea directă a exploatărilor ilegale. Presupunând că aceste diferențe metodologice rămân în mare parte stabile atunci când sunt comparate aceleași categorii de date, reducerea semnificativă a „volumului lipsă” este asociată în principal cu diminuarea exploatărilor ilegale. Această tendință este în concordanță cu măsurile de control și guvernanță implementate după 2014–2015 (de exemplu, sistemele de trasabilitate a lemnului, noile structuri de control forestier și intensificarea supravegherii).
Concluzie: Analiza comparativă indică o tendință pozitivă clară, determinată de măsurile adoptate pentru reducerea exploatărilor ilegale, care ar trebui menținute și consolidate în continuare.

Source: Sursa datelor este Inventarul Forestier Național (IFN) - https://roifn.ro/site/ site consultat în februarie 2026.

Am promovat transparența și implicarea activă a societății civile în monitorizarea trasabilității lemnului și a practicilor de control.

Mecanisme voluntare bazate pe piață:

- Am dezvoltat evaluări naționale actualizate și transparente privind riscul de lemn ilegal și am promovat măsuri de reducere a riscurilor prin intermediul schemelor de certificare (de exemplu FSC® Controlled Wood), consolidând capacitatea operatorilor de a implementa sisteme robuste de due diligence (DDS).

- Am consolidat capacitatea actorilor relevanți prin instrumente online, programe de instruire, workshop-uri și ghiduri de bune practici pentru susținerea reducerii riscurilor și conformării cu cerințele legale.

3.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

Răspunsul României la fenomenul tăierilor ilegale a evoluat — chiar dacă cu întârziere — de la un sistem fragmentat şi reactiv către un cadru mai structurat şi coordonat, influenţat semnificativ de presiunea publică constantă şi implicarea societăţii civile.

6 AUTORITĂȚI

+20% CREȘTERE DE PERSONAL

~90% PĂDURI PĂZITE

- Sistemul electronic de urmărire a materialului lemnos (SUMAL) a fost modernizat pentru a asigura trasabilitate digitală, transparenţă sporită şi supraveghere publică, generând un puternic efect de control pasiv.
- Managementul forestier abuziv a fost recunoscut oficial ca ameninţare la adresa securităţii naţionale, ridicând problema la nivel de prioritate strategică. Capacitatea de control şi responsabilizarea instituţională au fost consolidate la nivelul a **şase** autorităţi, inclusiv prin înfiinţarea Gărzilor Forestiere, al căror personal de control a crescut efectiv cu peste **20%**, deşi rămâne sub nivelul optim având în vedere amploarea responsabilităţilor.
- **Aproximativ 90%** dintre pădurile din fondul forestier naţional beneficiază în prezent de servicii obligatorii de pază — procent care ajunge la aproximativ **98%** în Regiunea Centru — inclusiv în cazul pădurilor private, prin mecanisme susţinute din fonduri publice pentru micii proprietari.
- Este în vigoare un regim de sancţiuni cu efect descurajator, care include răspundere penală pentru supraîncărcarea transporturilor de lemn cu peste ±20% (dar nu mai puţin de 5 m³ — transporturile repetate pot atrage, de asemenea, răspundere penală dacă sunt comise de cel puţin două ori într-un an şi prejudiciul cumulat depăşeşte pragul legal), precum şi confiscarea obligatorie a bunurilor utilizate pentru săvârşirea faptei, inclusiv a mijloacelor de transport. N.B. În România, abaterea legală admisă la măsurarea volumului lemnului transportat este, în general, între ±2% şi ±4%, în funcţie de metoda de măsurare aplicată şi de numărul pieselor măsurate. Transporturile care depăşesc aceste limite legale sunt considerate ilegale şi sunt sancţionate.

Figure 5. Timber transport non-compliance in WWF monitoring campaigns
Independent roadside camera monitoring, 2021–2026

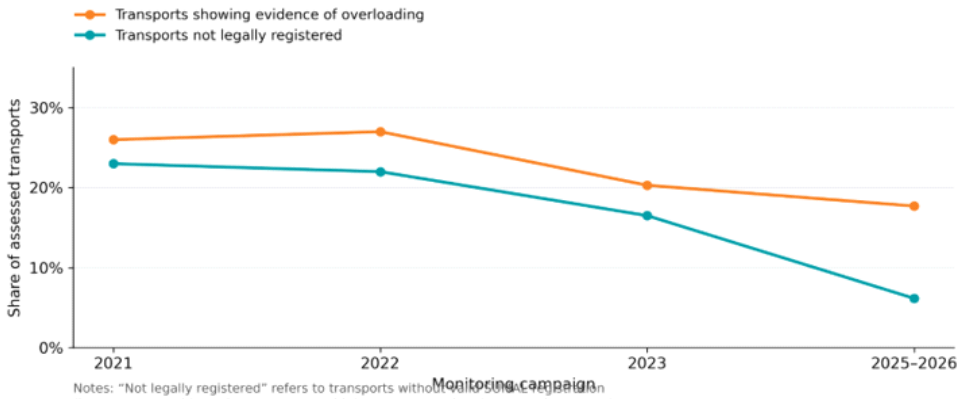

Notes: "Not legally registered" refers to transports without valid SUMAL documentation
(i.e. transports without documents or multiple transports using the same documents).
Overloading: image-based evidence of excess volume >20% and ≥1 m³ above the declared volume.
Campaigns are equally spaced; connecting lines do not represent annual observations.
Results refer to assessed transports at monitored locations and times and are not nationally representative.

Source: WWF monitoring reports | www.lemncontrolat.ro

Notă: *Rezultatele se referă la locațiile și perioadele monitorizate și nu sunt reprezentative la nivel național. Sursă: WWF România (2026).*

- Strategia Naţională pentru Păduri defineşte o nouă arhitectură pentru combaterea tăierilor ilegale, stabilind etape clare şi relevante care urmează să fie implementate prin legislaţie secundară.

- Sunt introduse instrumente inovatoare de monitorizare, inclusiv o reţea naţională de camere de supraveghere în zonele cu risc ridicat şi sisteme automate de alertă bazate pe risc, menite să consolideze capacitatea de control proactiv.

Amprentă digitală pentru fiecare transport de lemn

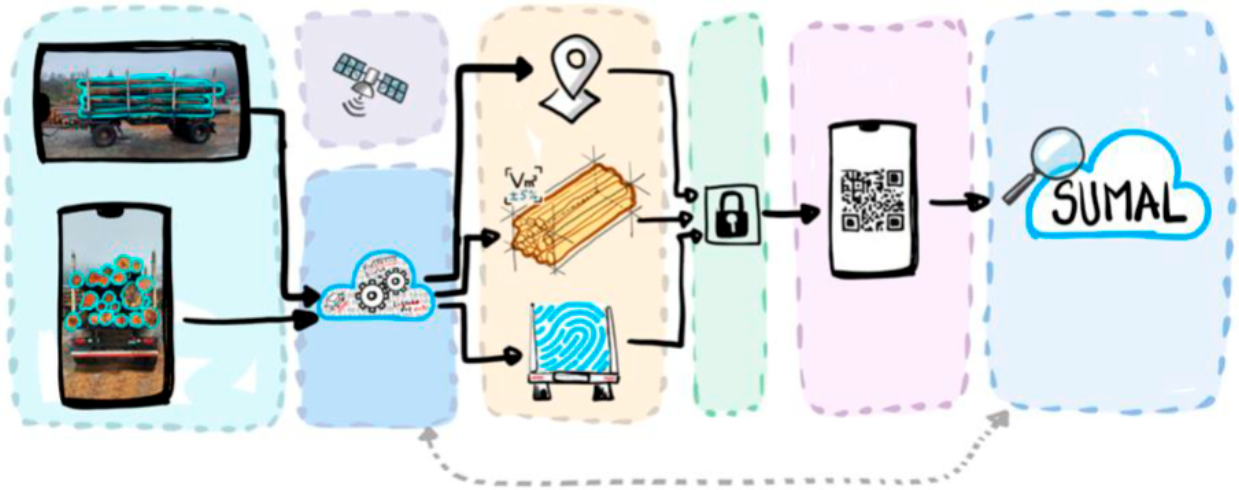

Integrarea imaginilor, geolocalizării, estimării volumului şi a analizelor bazate pe inteligenţă artificială pentru verificarea identităţii şi trasabilităţii fiecărui transport de lemn

Recoltările ilegale au fost reduse semnificativ ca amploare şi intensitate, trecând de la defrişări de mari dimensiuni în zone montane la activităţi mai mici şi mai greu de detectat, integrate în mecanismele economiei subterane.

Marca forestieră tradiţională utilizată pentru identificarea originii legale a lemnului

3.D PAȘII URMĂTORI: CONSOLIDAREA REFORMEI ȘI CREȘTEREA CREDIBILITĂȚII

Deşi au fost realizate progrese importante, finalizarea procesului de reformă necesită consolidarea schimbărilor structurale deja începute şi asigurarea coerenţei strategice cu evoluţia cadrului european de reglementare, inclusiv EUDR.

Cadrul de politici publice şi reforma structurală:

- Mutarea modelului de control de la marcarea arborilor şi paza în pădure către verificarea eficientă a volumelor de lemn la prima introducere pe piaţă — acolo unde responsabilitatea poate fi verificată obiectiv.
- Corelarea plăţilor pentru lemnul exploatat strict cu cantităţile declarate la prima introducere pe piaţă, şi nu cu volumele estimate „pe picior” din sistemul de vânzare a masei lemnoase — o reformă esenţială, cu implicaţii asupra evaluării lemnului, regulilor de pază şi arhitecturii generale a sistemului naţional de combatere a recoltărilor ilegale, în linie cu Strategia Naţională pentru Păduri.
- Integrarea aplicării online a sistemului contravenţional pentru a permite controale obiective, bazate pe dovezi, şi pentru a consolida responsabilitatea instituţională.
- Consolidarea controlului prin îmbunătăţirea cooperării interinstituţionale în combaterea recoltărilor ilegale.

Control bazat pe risc şi aliniere europeană:

- Consolidarea controalelor bazate pe risc, creşterea transparenţei trasabilităţii şi îmbunătăţirea instrumentelor de conformare pentru a asigura aplicarea eficientă a legislaţiei, credibilitatea cadrului de reglementare şi competitivitatea corectă pe piaţă.
- Dezvoltarea capacităţii instituţionale şi a cooperării regionale pentru implementarea eficientă a cerinţelor EUDR.
- Promovarea utilizării lemnului în produse cu valoare adăugată mai mare, pentru reducerea presiunilor structurale şi susţinerea dezvoltării unei bioeconomii forestiere circulare şi sustenabile.

4 PROTEJAREA PATRIMONIULUI ROMÂNIEI ÎN DOMENIUL SILVICULTURII APROPIATE DE NATURĂ

„Inima verde a Europei nu este o întâmplare.”

4.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI – UN PATRIMONIU SILVIC VALOROS AFLAT SUB PRESIUNE

România găzduieşte de mult timp unele dintre cele mai bine conservate peisaje forestiere din Europa. Acest patrimoniu natural nu este o întâmplare, ci rezultatul unui sistem silvic bazat pe principii ecologice solide, aplicate consecvent de peste un secol.

- România deţine un model valoros de management forestier apropiat de natură (Closer-to-Nature Forest Management – CNFM), construit pe regenerare naturală, compoziţii diverse de specii autohtone, cicluri lungi de producţie şi perioade extinse fără intervenţii de exploatare, care funcţionează ca perioade de linişte de-a lungul deceniilor, toate integrate printr-o abordare distinctă de planificare forestieră la nivel de peisaj, care şi-a demonstrat eficienţa în timp.

Păduri în etape diferite, habitate cu nevoi diferite

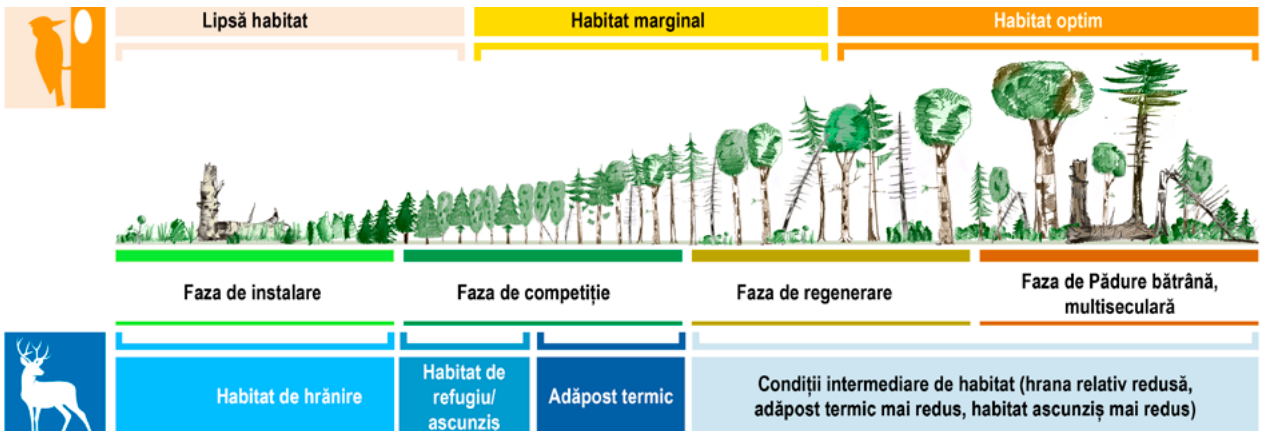

- Amenajarea pădurilor a fost concepută tradiţional pentru a asigura continuitatea funcţiilor pădurii şi a producţiei de lemn de-a lungul generaţiilor, modelând arborete diverse structural şi aflate într-un echilibru dinamic la scară de peisaj.

- Normele silvice naţionale stabilesc vârste ridicate de exploatare (de exemplu 120–180 de ani) în pădurile de producţie, pentru a susţine obţinerea unor sortimente de lemn de înaltă calitate, potrivite pentru produse durabile şi cu valoare adăugată ridicată, prioritizând calitatea lemnului şi multifuncţionalitatea pădurii în detrimentul maximizării producţiei brute de biomasă.

- În ciuda acestor atuuri ecologice, presiunile economice tot mai mari asociate extinderii industriilor de procesare primară a lemnului au alimentat cereri pentru modele de exploatare mai intensive, ignorând adesea principiile care au stat la baza rezilienței peisajelor forestiere din România.

- Într-un moment în care Europa caută modele de management forestier compatibile cu tranziția verde, România riscă să își erodeze propriul sistem validat în timp, dacă competitivitatea economică va continua să se bazeze exclusiv pe creșterea volumelor exploatate, în locul dezvoltării unei bioeconomii forestiere circulare care valorifică adecvat sortimentele de lemn de calitate prin utilizare în cascadă și transformarea lor în produse durabile, cu valoare adăugată ridicată.

Greșelile unor silvicultori, proprietari, companii sau decizii politice individuale nu trebuie confundate cu sistemul silvic în sine. Dacă pădurile României și biodiversitatea pe care acestea o susțin sunt apreciate astăzi, atunci și logica ecologică din spatele acestui sistem trebuie înțeleasă, protejată și consolidată în continuare.

4.B ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF – PROTEJAREA ȘI CONSOLIDAREA MODELULUI

WWF-România a promovat constant silvicultura apropiată de natură ca pilon esenţial pentru menţinerea rolului multifuncţional al pădurilor şi dezvoltarea unei bioeconomii forestiere reziliente.

Politici publice şi guvernanţă:

- Am promovat recunoaşterea şi consolidarea principiilor CNFM în cadrul politicilor forestiere naţionale, în locul înlocuirii lor cu modele intensive simplificate.

Continuity Through a Diverse Forest Mosaic

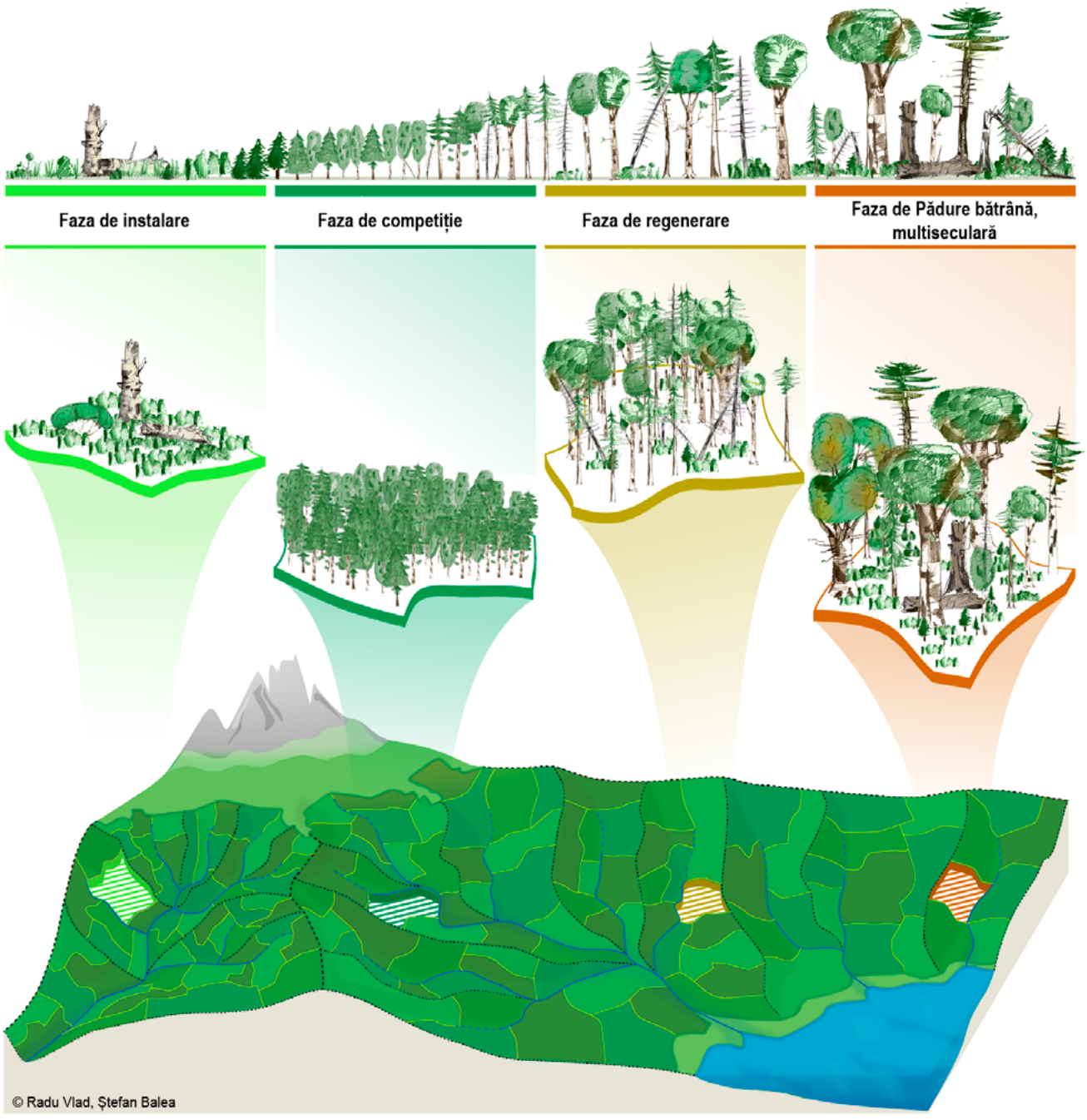

Un mozaic forestier dinamic menţine toate etapele de dezvoltare ale pădurii în peisaj, contribuind la conservarea biodiversităţii şi la creşterea rezilienţei ecosistemelor în timp

- Am susţinut strategic întărirea aplicării legislaţiei şi păstrarea principiilor fundamentale ale regimului naţional de management forestier, promovând în acelaşi timp reforme pentru creşterea transparenţei şi eficienţei administrative.

- Am susţinut consolidarea cadrului de reglementare privind utilizarea cu valoare adăugată ridicată a lemnului provenit din pădurile aflate în proprietate publică, promovând utilizarea în cascadă a lemnului prin lanţuri de procesare cu valoare adăugată mare, care transformă sortimentele de calitate în produse durabile.

Viziune strategică şi creşterea gradului

- Am sprijinit cercetarea ştiinţifică, dialogul între actorii relevanţi şi implicarea experţilor pentru consolidarea înţelegerii dinamicii ecologice a pădurilor, a diversităţii structurale şi a managementului bazat pe reziliență.

- Am promovat viziunea strategică „Păduri reziliente – Bioeconomie sustenabilă”, crescând gradul de conştientizare asupra beneficiilor ecologice şi logicii economice care stau la baza sistemului de silvicultură apropiată de natură.

Doar prin valorizarea corectă şi aprecierea reală a acestor sortimente de lemn de mari dimensiuni şi de înaltă calitate, produse prin cicluri lungi de creştere, poate fi asigurată viabilitatea economică a sistemelor de silvicultură apropiată de natură, reducând astfel presiunea pentru creşterea exploatării biomasei.

4.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

Tradiţia silvică a României este recunoscută tot mai mult ca un atu strategic pentru păduri reziliente şi dezvoltarea unei bioeconomii forestiere sustenabile.

- Cadrul de guvernanță forestieră din România continuă să mențină principiile ecologice ale silviculturii apropiate de natură, în ciuda presiunilor politice și economice semnificative. Tentativele de diluare sau înlocuire a acestor principii cu modele intensive simplificate au fost contracarate prin advocacy constant, bazat pe dovezi și dialog.

- Codul Silvic din 2024 consolidează suplimentar rolul principiilor silviculturii apropiate de natură, întărind recunoașterea lor juridică în cadrul guvernanței forestiere din România.

- Strategia Națională pentru Păduri 2030 recunoaște oficial silvicultura apropiată de natură drept principiu director pentru managementul forestier sustenabil.

- Inventarul Forestier Național arată că pădurile României rămân printre cele mai diverse structural și mai reziliente ecologic peisaje forestiere din Europa, reflectând aplicarea îndelungată a acestor principii silviculturale.

În ciuda tuturor provocărilor, suprafaţa pădurilor din România a fost menţinută şi extinsă treptat, crescând cu peste **60.000 de hectare** prin împăduriri şi transformarea naturală a unor pășuni în păduri. În paralel, volumul mediu pe hectar a crescut cu peste **25 m³**, atingând unul dintre cele mai ridicate stocuri de lemn pe hectar din Europa, după Luxemburg şi Elveţia (**347 m³/ha**), ceea ce a dus la o creştere de peste **230 de milioane** de metri cubi a volumului total de masă lemnoasă la nivel naţional şi a consolidat rolul pădurilor în rezilienţa climatică.

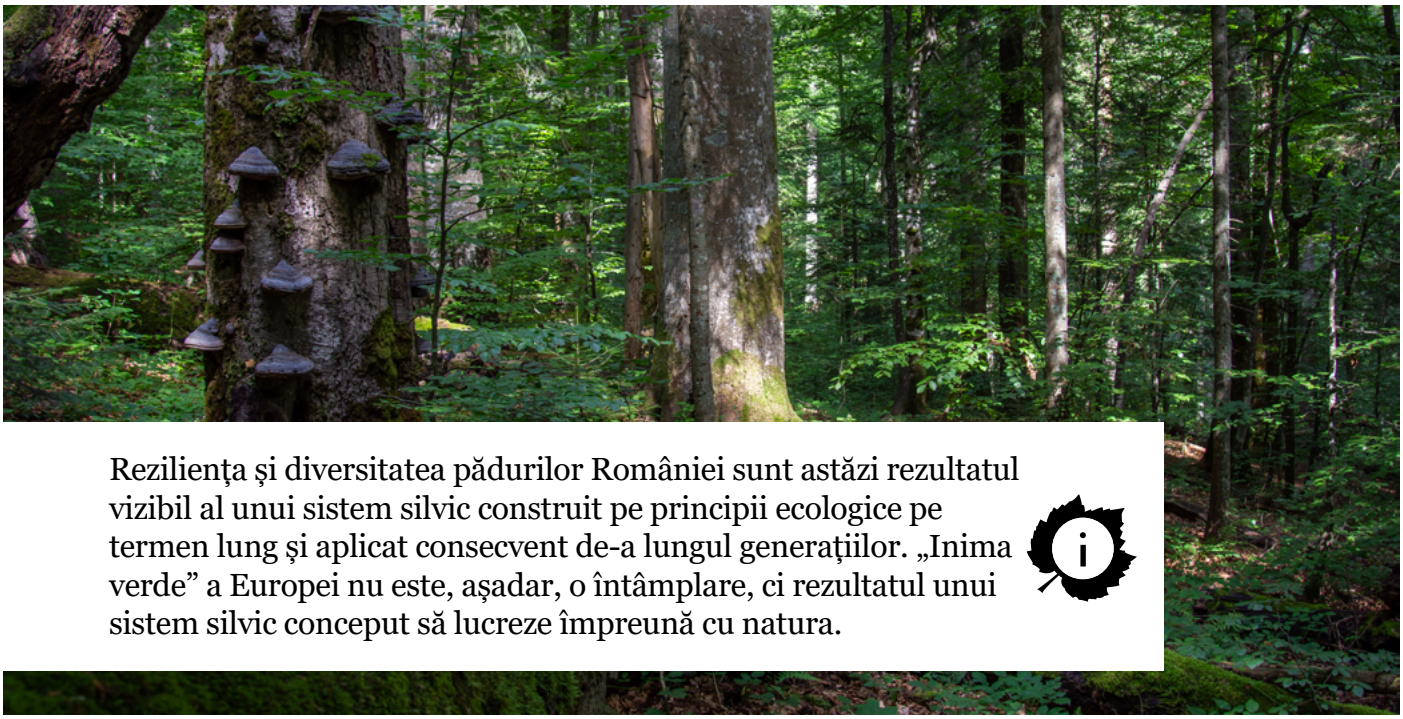

Rezilienţa şi diversitatea pădurilor României sunt astăzi rezultatul vizibil al unui sistem silvic construit pe principii ecologice pe termen lung şi aplicat consecvent de-a lungul generaţiilor. „Inima verde” a Europei nu este, aşadar, o întâmplare, ci rezultatul unui sistem silvic conceput să lucreze împreună cu natura.

4.D PAȘII URMĂTORI – CONSOLIDAREA MODELULUI ROMÂNESC DE SILVICULTURĂ APROPIATĂ DE NATURĂ

Construirea pe baza acestui patrimoniu necesită consolidarea atât a cadrului de politici publice, cât şi a condiţiilor economice care permit dezvoltarea silviculturii apropiate de natură.

Cadrul de politici publice:

- Consolidarea cadrului legal pentru CNFM ca model naţional de bună practică, schimbând discursul de la critică către recunoaşterea României ca model de referinţă în domeniul silviculturii apropiate de natură, susţinut prin aplicare consecventă.
- Poziţionarea tradiţiei silvice a României ca model regional valoros pentru păduri reziliente climatic şi administrarea ecosistemelor la nivel de peisaj.

Stimulente şi investiţii:

- Consolidarea legăturii dintre silvicultura apropiată de natură şi bioeconomia circulară, promovând utilizarea responsabilă a lemnului prin lanţuri de procesare cu valoare adăugată ridicată şi utilizare în cascadă, transformând sortimentele superioare în produse durabile şi cu valoare mare.
- Sprijinirea investiţiilor de bază în infrastructură forestieră prietenoasă cu mediul, care reduc impactul asupra ecosistemelor, permit un management forestier eficient şi facilitează utilizarea superioară a resurselor de lemn.
- Susţinerea recunoaşterii sectorului forestier ca sector strategic în viitorul Cadru Financiar Multianual al Uniunii Europene (2028–2034), cu sprijin financiar dedicat pentru implementarea CNFM, rezilienţă climatică, mecanisme compensatorii pentru proprietarii afectaţi de restricţii de management, cercetare şi inovare şi dezvoltarea unei bioeconomii forestiere circulare şi sustenabile.

© Vlad Radu/WWF, Ștefan Balea

Lemnul de înaltă calitate poate fi utilizat pentru o varietate de produse durabile, cu valoare adăugată ridicată, contribuind la dezvoltarea unei bioeconomii forestiere circulare şi sustenabile.

O bioeconomie forestieră sustenabilă nu poate exista fără un sistem silvic responsabil, la fel cum un astfel de sistem nu poate rezista fără o economie care valorizează cu adevărat lemnul.

5 LEMNUL MORT PENTRU PĂDURI VII

„De la un pericol perceput, la un element esenţial al rezilienţei pădurilor.”

5.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI – LEMNUL MORT ERA PERCEPUT CA UN RISC PENTRU SĂNĂTATEA PĂDURII

Acum 20 de ani, lemnul mort era perceput pe scară largă ca un semn al neglijenţei în managementul forestier şi ca un potenţial risc pentru sănătatea pădurilor, asociat cu dăunători, boli şi hazarduri naturale.

- Nu exista un cadru de reglementare care să recunoască rolul lemnului mort în menţinerea rezilienţei pădurilor gospodărite.
- Reglementările silvice promovau îndepărtarea sistematică a arborilor căzuţi, uscaţi sau supra-maturi, considerându-i incompatibili cu un management forestier responsabil.
- Inventarele forestiere nu includeau indicatori specifici pentru monitorizarea lemnului mort, limitând înţelegerea funcţiilor sale ecologice.
- Proprietarii şi administratorii de păduri erau descurajaţi să păstreze lemnul mort, întrucât nu existau stimulente sau mecanisme compensatorii pentru menţinerea acestuia ca microhabitat esenţial pentru specii-cheie.
- Percepţia publică întărea ideea că „o pădure curată este o pădure sănătoasă”, în loc să recunoască lemnul mort ca o componentă naturală a ecosistemelor forestiere reziliente.

În ansamblu, managementul forestier, deşi urmărea multifuncţionalitatea pădurilor, ignora funcţiile ecologice ale lemnului mort. Reglementările silvice naţionale nu susţineau — iar în anumite cazuri erau chiar în „conflict” cu — principiile de retenţie a lemnului mort promovate de sistemele voluntare de certificare, precum **FSC®**.

5.B ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF – DE LA PROBLEMĂ LA SOLUȚII STRUCTURALE

WWF-România a acționat ca un catalizator important în schimbarea modului în care este abordat managementul lemnului mort, printr-o abordare bazată pe știință, evidențiind rolul acestuia în susținerea biodiversității și consolidarea rezilienței ecosistemelor forestiere.

Certificare voluntară a managementului forestier:

- Am promovat certificarea **FSC®**, care a introdus cerințe clare privind menținerea unor niveluri de lemn mort și arbori habitat necesare din punct de vedere ecologic în ecosistemele forestiere.
- Certificarea a reprezentat primul vector practic prin care retenția lemnului mort a fost introdusă în practicile de management forestier din România.

Cercetare științifică și consolidarea capacității:

- Am coordonat studii științifice care au evaluat importanța ecologică a lemnului mort, demonstrând rolul acestuia în menținerea biodiversității și consolidarea rezilienței pădurilor.
- Am promovat abordări practice inovatoare de conservare, precum „insulele de îmbătrânire" (ageing islands / retention patches), concepute pentru menținerea lemnului mort, a arborilor habitat și pentru creșterea diversității structurale a pădurilor.
- Am elaborat primul ghid tehnic național dedicat managementului lemnului mort, care abordează toate formele acestuia: lemn mort pe picior, lemn mort la sol, arbori habitat și arbori veteran.
- Am facilitat procese de consultare, campanii de informare și activități de instruire pentru a sprijini administratorii de păduri să adopte soluții practice de management al lemnului mort.

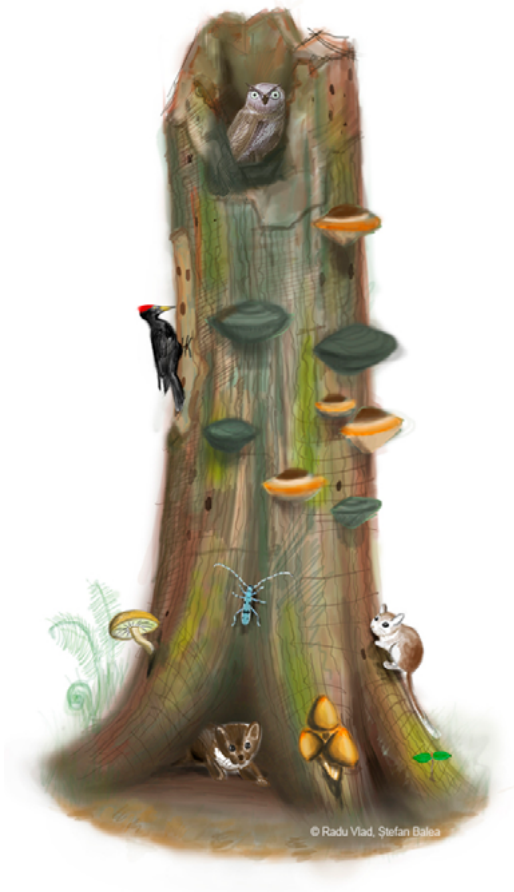

Lemnul mort este vaccinul natural al pădurii: susține biodiversitatea și întărește reziliența ecosistemelor

Politici publice și advocacy:

Am susținut integrarea managementului responsabil al lemnului mort în Codul Silvic, normele tehnice silvice și planurile de management ale ariilor protejate.

5.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

Astăzi, managementul lemnului mort este recunoscut tot mai mult ca o componentă fundamentală a managementului forestier responsabil în România.

- Codul Silvic integrează explicit retenţia lemnului mort ca măsură pentru conservarea biodiversităţii, inclusiv prevederi privind păstrarea arborilor habitat, a lemnului mort pe picior sau la sol şi a „reţelei de insule de îmbătrânire” în ecosistemele forestiere.

500+ PRACTICIENI SPRIJINIȚI

- **Peste 500 de practicieni** din domeniul forestier au fost sprijiniţi să aplice managementul lemnului mort, iar subiectul a fost integrat formal în curricula educaţiei forestiere.

2.8 M+ ha PĂDURI CETIFICATE FSC®

- Retenţia şi monitorizarea lemnului mort sunt implementate anual pe mai mult de **2,8 milioane de hectare de păduri certificate FSC®**, ca măsuri proactive de management al biodiversităţii.
- Schemele voluntare de silvo-mediu, inclusiv măsurile din Planul Strategic Naţional în cadrul Politicii Agricole Comune (PAC), susţin creşterea retenţiei lemnului mort şi compensează pierderile de venit rezultate din restricţiile de exploatare în pădurile private.

+3 m^3/ha LEMN MORT ÎN ULTIMII 10 ANI

- Inventarul Forestier Naţional indică o creştere a volumului de lemn mort pe picior: peste **3 m^3/ha adăugaţi în ultimii 10 ani**.

Proprietarii şi administratorii de păduri percep tot mai mult lemnul mort nu ca pe un deşeu sau un risc, ci ca pe un element ecologic esenţial care contribuie la biodiversitate şi rezilienţa pădurilor.

5.D PAȘII URMĂTORI – EXTINDEREA ȘI CONSOLIDAREA MANAGEMENTULUI LEMNULUI MORT

Interesul pentru conservarea lemnului mort a crescut semnificativ în rândul cercetătorilor, administratorilor de păduri, administratorilor de arii protejate şi factorilor de decizie. Pe măsură ce acest concept continuă să evolueze, sunt necesare în continuare cercetare ştiinţifică, ghiduri practice şi mecanisme de stimulare pentru consolidarea implementării sale.

Cadrul de politici publice:

- Susţinerea integrării indicatorilor şi cerinţelor privind lemnul mort în viitoarele norme şi ghiduri tehnice silvice elaborate ca legislaţie secundară în baza Codului Silvic.
- Integrarea conceptului de „reţea de insule de îmbătrânire” în sistemele de management forestier apropiat de natură şi în Planurile Naţionale de Restaurare dezvoltate în baza Regulamentului european privind restaurarea naturii. Conceptul presupune desemnarea strategică, la nivel spaţial, a unor zone forestiere lăsate să îmbătrânească şi să evolueze natural — incluzând bio-grupuri de lemn mort, arbori habitat, specii rare de arbori şi diversitate structurală — pentru a crea „punţi ecologice” la nivel de peisaj (matrice ecologică).
- Promovarea unor mecanisme adecvate de stimulare şi a unor scheme voluntare de plăţi pentru retenţia lemnului mort, compatibile cu regulile UE privind ajutorul de stat.

Consolidarea capacităţii şi implementare:

- Dezvoltarea unor metodologii practice şi eficiente din punct de vedere al costurilor pentru monitorizarea distribuţiei şi calităţii lemnului mort la nivel de peisaj forestier.
- Implementarea desemnării insulelor de îmbătrânire în zonele tampon de conectivitate ale pădurilor incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO şi ale reţelelor de arii protejate, consolidând continuitatea ecologică.
- Creşterea nivelului de conştientizare a actorilor relevanţi cu privire la beneficiile ecologice ale lemnului mort, prin instruiri dedicate, schimb de cunoştinţe şi iniţiative de comunicare care să susţină adoptarea pe scară mai largă a bunelor practici.

Lemnul mort nu mai este perceput ca un semn de neglijenţă sau o ameninţare, ci ca o fundaţie vie pentru păduri reziliente şi biodiversitate prosperă.

6 CONSOLIDAREA PROTECȚIEI PĂDURILOR CU VALOARE RIDICATĂ DE CONSERVARE (HCV)

„Protejarea a ceea ce contează cel mai mult — pentru natură și pentru oameni”

6.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI – UN SISTEM TEHNIC SOLID CONFRUNTAT CU NOI CONCEPTE DE CONSERVARE

58
CATEGORII DE PĂDURI

Sistemul funcțional de clasificare a pădurilor din România, dezvoltat de-a lungul timpului, era riguros din punct de vedere tehnic, definind **58 de categorii funcționale forestiere** concentrate în principal pe serviciile ecosistemice critice. Totuși, acesta nu integrase încă noile perspective ecologice, sociale și culturale privind conservarea.

- Pădurile cu importanță ecologică, socială sau culturală excepțională nu erau întotdeauna recunoscute clar în cadrul sistemelor de planificare și management forestier.
- Existau lacune structurale între sistemul național de clasificare funcțională a pădurilor și conceptul de High Conservation Value (HCV), ceea ce limita instituirea unor regimuri dedicate de protecție pentru anumite valori de conservare, precum habitate forestiere rare sau amenințate, coridoare ecologice critice sau păduri esențiale pentru identitatea culturală a comunităților locale.
- Conceptul de High Conservation Value (HCV), dezvoltat în cadrul Principiului 9 FSC®, nu beneficia de o metodologie națională unitară de identificare, iar aceste valori nu erau cartate sistematic.

Funcțiile de protecție ale pădurilor erau desemnate în principal prin evaluări de expertiză și proceduri instituționale, cu o participare limitată a actorilor relevanți — spre deosebire de abordarea multi-actor promovată de cadrul HCV.

6.B ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF – INTEGRAREA VALORILOR RIDICATE DE CONSERVARE ÎN GUVERNANȚA FORESTIERĂ

WWF a promovat conceptul de High Conservation Value (HCV) ca un cadru de referinţă pentru priorităţile de conservare, complementar sistemului naţional de clasificare funcţională a pădurilor şi menit să consolideze protecţia valorilor ecologice, sociale şi culturale esenţiale ale pădurilor.

Mecanisme voluntare şi de piaţă:

- Am coordonat transpunerea conceptului HCV în practica naţională prin elaborarea succesivă de ghiduri practice pentru identificare şi management, integrate ulterior în Standardul Naţional FSC® de Management Forestier Responsabil din România, printr-un proces transparent şi multi-actor.

100.000+ ha
PĂDURI HCV

- Am realizat activităţi de identificare în teren, cartare şi planificare participativă a managementului pentru peste 100.000 de hectare de păduri HCV, în principal în zonele prioritare de conservare WWF.
- Am consolidat capacitatea administratorilor de păduri şi a actorilor relevanţi interesaţi pentru identificarea şi managementul HCV.

Politici publice şi advocacy:

- Am susţinut integrarea adecvată a categoriilor HCV în sistemul naţional de clasificare funcţională a pădurilor din România, creând o punte între standardele voluntare şi politica forestieră naţională.

6.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

Cadrul de guvernanţă forestieră din România a evoluat pentru a reflecta mai bine valorile ecologice, sociale şi culturale ale pădurilor, existând astăzi o aliniere puternică între sistemul naţional de clasificare funcţională şi cadrul High Conservation Value (HCV) promovat de FSC®.

DE LA 58 LA 86 CATEGORII

- Sistemul naţional de clasificare funcţională a pădurilor (NT5) a fost revizuit de la **58** la **86** de categorii funcţionale, pentru o mai bună aliniere cu cadrul HCV şi pentru a acoperi lacunele conceptuale existente anterior.
- Dincolo de pădurile virgine şi cvasivirgine, noile subcategorii funcţionale includ acum păduri esenţiale pentru menţinerea identităţii culturale a comunităţilor locale, păduri situate în coridoare ecologice sau păduri care reprezintă ecosisteme şi specii rare ori ameninţate.

1.000 STAKEHOLDERI

- Peste **1.000 de stakeholderi** relevanţi - inclusiv administratori de păduri şi arii protejate, ONG-uri sau autorităţi locale - au fost sprijiniţi prin instruire şi ghidaj pentru identificarea şi managementul HCV.

300.000 ha PĂDURI FSC®

300.000 de hectare de păduri cu valoare ridicată de conservare din suprafeţele certificate FSC® sunt gestionate astăzi prin procese transparente şi participative, care implică anual mii de actori relevanţi — o tranziţie către o guvernanţă forestieră mai incluzivă şi mai responsabilă.

6.D PAȘII URMĂTORI – EXTINDEREA PROTECȚIEI ȘI FINANȚAREA CONSERVĂRII

Pornind de la progresele realizate până acum, următoarea etapă urmăreşte extinderea eforturilor de protecţie, consolidarea implicării multi-actor şi mobilizarea unor mecanisme echitabile de finanţare pentru asigurarea conservării pe termen lung.

Cadrul de politici publice şi implicare multi-stakeholder:

- Susţinerea desemnării a 10% din păduri sub protecţie strictă, conform orientărilor Strategiei UE pentru Biodiversitate, inclusiv a HCV-urilor eligibile, ecosistemelor ripariene şi peisajelor silvo-pastorale mozaicate cu valoare ridicată.
- Promovarea unor mecanisme echitabile de compensare şi stimulare, prin mobilizarea unor soluţii de blended finance, inclusiv credite de natură şi credite de carbon, pentru a asigura o tranziţie justă atât pentru proprietarii de păduri, cât şi pentru comunităţile locale afectate de măsurile de conservare.
- Susţinerea principiului „beneficiarul plăteşte”, astfel încât beneficiarii economici ai serviciilor ecosistemice să contribuie la conservare, fără ca întreaga povară să fie suportată exclusiv de actorii afectaţi.

Acţiuni de conservare şi restaurare la nivel de peisaj:

- Susţinerea desemnării a cel puţin 700.000 de hectare de păduri pentru obiectivul „10% arii strict protejate” din Strategia UE pentru Biodiversitate, prioritizând zonele cu biodiversitate excepţională şi servicii ecosistemice critice, ghidate de cadrul HCV.
- Pilotarea restaurării HCV-urilor, cu accent pe ecosisteme forestiere rare şi ameninţate, în acord cu legislaţia europeană privind restaurarea naturii.
- Promovarea soluţiilor bazate pe natură şi a lanţurilor valorice verzi în peisajele cu valoare ridicată de conservare, demonstrând că protecţia biodiversităţii poate susţine economii locale sustenabile.

7 PROTEJAREA PĂDURILOR VIRGINE CA PATRIMONIU INTERNAȚIONAL

„De la o valoare ignorată, la angajament multi-actor și protecție permanentă”

7.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI – VALOARE ASCUNSĂ, PROTECȚIE INSUFICIENTĂ

Acum două decenii, adevărata valoare ecologică și strategică a pădurilor virgine (Old-Growth Forests – OGF) din România nu era recunoscută pe scară largă — nici în România, nici la nivel european. Mecanismele capabile să asigure protecția lor strictă și pe termen lung lipseau în mare măsură.

- Nivelul de conștientizare privind existența, amploarea și rolul lor ecologic de neînlocuit era redus.

8.000 ha
PĂDURI VIRGINE ȘI CVASIVIRGINE

- Deși aproximativ **8.000 de hectare** de păduri virgine și cvasivirgine fuseseră identificate în amenajamentele silvice conform reglementărilor tehnice naționale, nu exista o înțelegere comună privind definițiile și criteriile clare de identificare.

- Nu exista un cadru legal dedicat care să garanteze protecția strictă. Chiar și pădurile virgine recunoscute oficial puteau fi supuse unor intervenții silvice de conservare care riscau să le altereze structura naturală și integritatea ecologică.

- Distribuția națională și amploarea reală a acestor păduri nu erau clar identificate și cartate sistematic. Studiile existente erau adesea preliminare și bazate în principal pe analiza amenajamentelor silvice, fără verificări ample în teren.

- Conceptul de Păduri cu Valoare Ridicată de Conservare (HCVF), dezvoltat în cadrul Principiului 9 FSC®, era încă într-o fază incipientă și nu reflecta pe deplin caracterul excepțional și valoarea de patrimoniu a acestor păduri la nivel național.

PENTRU CEI CARE ÎȘI AMINTESC: Atunci când WWF a lansat, în 2011, campania pentru protejarea pădurilor virgine și cvasivirgine din România, mulți puneau la îndoială faptul că astfel de păduri mai pot exista în Europa, considerând că ele supraviețuiesc doar în regiunile ecuatoriale sau boreale îndepărtate.

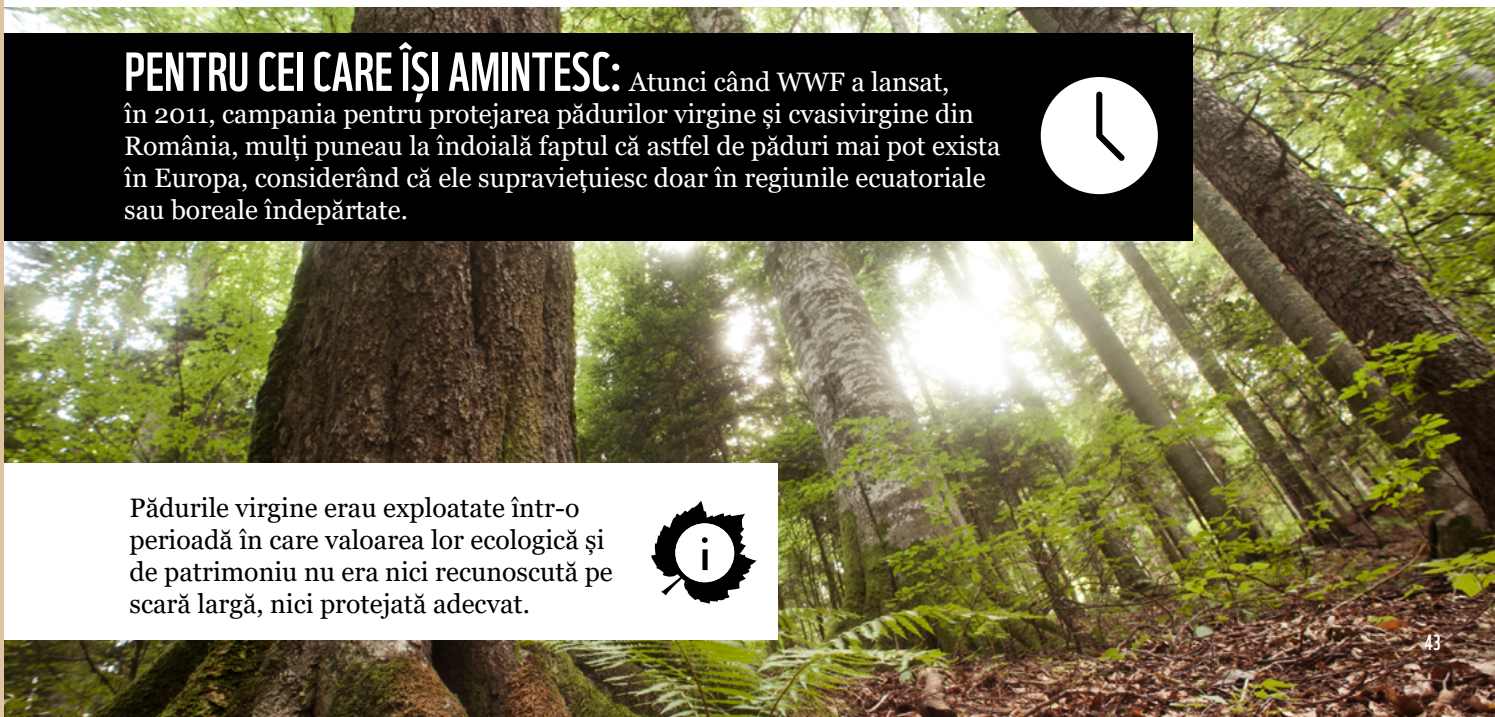

Pădurile virgine erau exploatate într-o perioadă în care valoarea lor ecologică și de patrimoniu nu era nici recunoscută pe scară largă, nici protejată adecvat.

7.B ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF – DE LA RECUNOAȘTERE LA PROTECȚIE

Contribuţia WWF a depăşit simpla creştere a gradului de conştientizare. Ea a ajutat la transformarea pădurilor virgine dintr-o valoare ecologică ignorată într-o prioritate de conservare recunoscută şi integrată în politici publice, standarde şi proceduri legale.

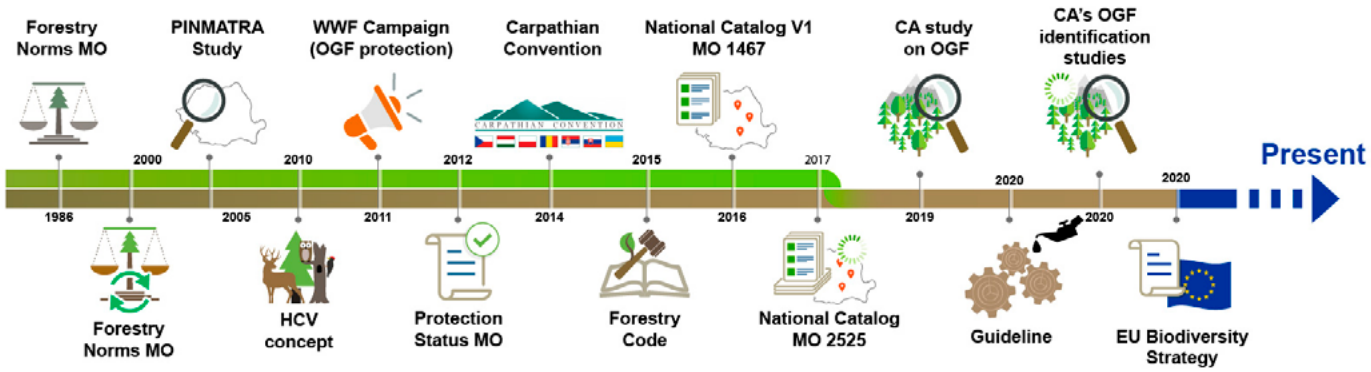

Momente-cheie ale tranziției către un sistem național de identificare și protecție pe termen lung a pădurilor virgine și cvasi-virgine din România, precum și contribuția WWF-România la această transformare

Mecanisme voluntare şi măsuri preventive de piaţă:

- Dezvoltarea cadrului naţional HCV printr-un proces participativ desfăşurat în baza Principiului 9 al standardelor FSC®, introducând criterii armonizate la nivel regional, care reflectă mai bine valoarea ecologică şi de patrimoniu specifică acestor păduri.

- Promovarea aplicării unor sisteme robuste de due diligence (DDS) în cadrul cerinţelor Controlled Wood, pentru a exclude lemnul provenit din pădurile virgine identificate din lanţurile de aprovizionare certificate, până la stabilirea unui statut formal de protecţie legală.

Politici publice şi advocacy:

100.000+ SEMNĂTURI

- Lansarea unei campanii naţionale de conştientizare în 2011, care a mobilizat **peste 100.000 de semnături** în mai puţin de o lună şi a adus protecţia pădurilor virgine şi cvasivirgine în centrul agendei publice şi politice.

- Susţinerea extinderii protecţiei stricte prin PNRR-ul României, prin contribuţia la metodologia de identificare şi la procesul de consultare publică, sprijinind astfel instituirea Catalogului Naţional al Zonelor Prioritare pentru Biodiversitate, care, în prima sa etapă, a dublat suprafaţa pădurilor proprietate de stat aflat sub protecţie axată pe conservarea biodiversităţii, până la aproximativ 340.000 de hectare.

- Sprijinirea creării şi operaţionalizării Catalogului Naţional al Pădurilor Virgine şi Cvasivirgine ca mecanism dinamic („viu”) pentru identificarea continuă şi protecţia strictă pe termen lung — un proces complex de reformă care a necesitat modificări coordonate în cinci acte legislative distincte pentru ca sistemul de protecţie să devină funcţional în practică.

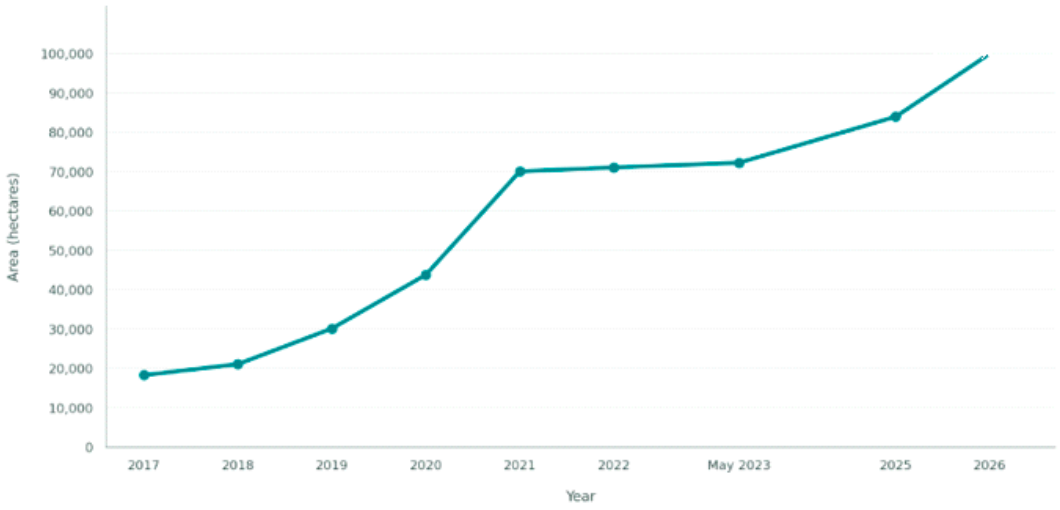

Un deceniu de progrese în protejarea pădurilor primare şi seculare
Sursa: Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor

Identificare în teren şi suport tehnic:

600.000+ ha
PRE-EVALUATE

- Facilitarea consultărilor publice, a analizelor sistematice la scară largă prin teledetecţie şi a verificărilor în teren într-un amplu proces de identificare, contribuind la pre-evaluarea a **peste 600.000 de hectare** pentru potenţiala identificare a pădurilor virgine.

66.000+ ha
CU PROTECŢIE STRICTĂ

- Realizarea identificării oficiale în teren şi finalizarea procedurilor legale necesare pentru asigurarea statutului de protecţie strictă pe termen lung **pentru peste 66.000 de hectare** de păduri virgine si cvasi-virgine validate.

Consolidarea capacităţii şi implicarea actorilor relevanţi:

100+
STAKEHOLDERI CHEIE

- Instruirea a peste 100 de stakeholderi-cheie - inclusiv administratori de păduri, administratori de arii protejate, ONG-uri şi autorităţi publice - consolidând atât capacitatea tehnică, cât şi participarea publică pentru a asigura că identificarea şi includerea pădurilor în Catalogul Naţional sunt transparente, bazate pe ştiinţă şi solide din punct de vedere juridic.

Pădurile virgine au trecut de la o recunoaştere marginală la un sistem structurat de protecţie, devenind o prioritate naţională de conservare şi un patrimoniu european protejat.

7.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

În ultimul deceniu, România a făcut progrese semnificative în consolidarea protecției pădurilor virgine, pe fondul creșterii nivelului de conștientizare publică și al consolidării angajamentului politic.

- România se numără astăzi printre puținele state UE din Europa Centrală și de Est care dispun de un cadru legal dedicat, ce stabilește proceduri clare pentru identificarea, desemnarea și protecția strictă a pădurilor virgine și cvasivirgine, dezvoltate prin platforme multi-actor.

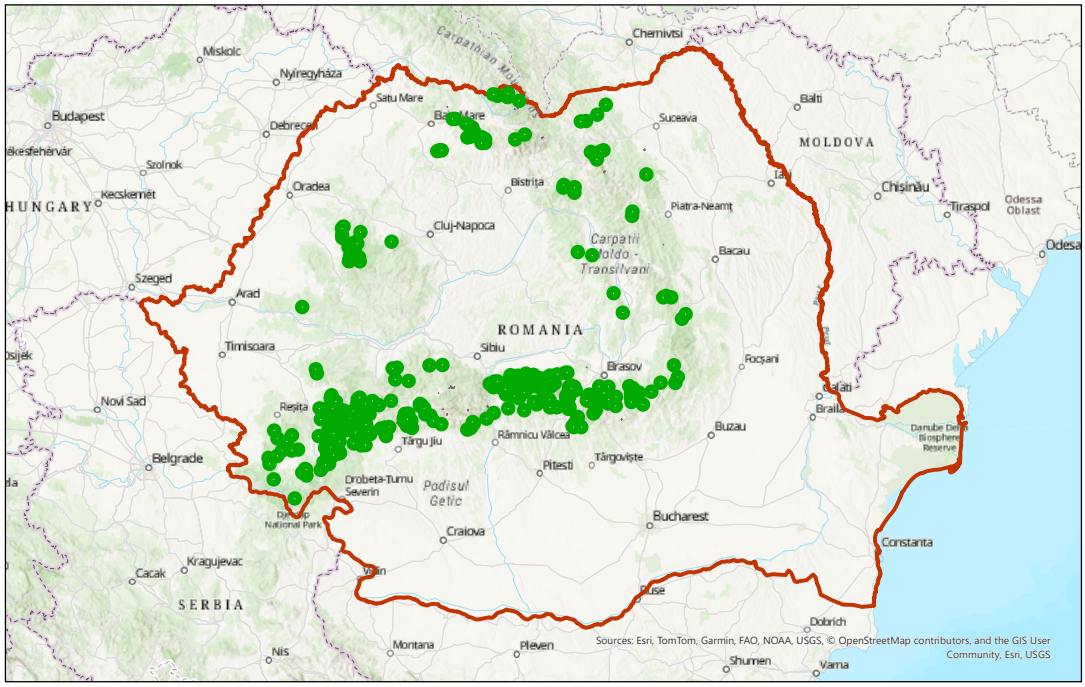

Distribiuția pădurilor virgine și cvasivirgine în România

- Standardul național **FSC®** de management forestier, adoptat printr-un proces transparent și participativ, armonizează criteriile și indicatorii de identificare în conformitate cu Convenția Carpatică. Mai multe zone forestiere emblematice au fost protejate prin mecanisme de certificare chiar înainte de consolidarea unui regim legal de protecție.

100.000+ ha
SUB PROTECȚIE STRICTĂ

- Aproximativ **100.000 de hectare** de păduri virgine și cvasivirgine beneficiază în prezent de regimuri de protecție strictă pe termen lung, prin mai multe mecanisme de protecție: desemnarea ca situri ale Patrimoniului Mondial UNESCO, includerea în Catalogul Național al Pădurilor Virgine și Cvasivingine, clasificarea ca păduri virgine sau cvasivirgine în amenajările silvice și includerea în Catalogul Național al Zonelor Prioritare pentru Biodiversitate.

- Procesul de identificare a altor păduri virgine și cvasivirgine, care îndeplinesc criteriile de eligibilitate, rămâne deschis. Aceste păduri pot fi evaluate și pot beneficia de protecție strictă prin mecanismele legale existente. La fel de importantă este continuarea consolidării evidenței pădurilor aflate sub protecție strictă într-un inventar cuprinzător, actualizat periodic, care să asigure o evidență corectă la nivel național, o raportare transparentă și o monitorizare eficientă a progreselor înregistrate în conservare.

7.D PAȘII URMĂTORI – CONSOLIDAREA PROTECȚIEI

Politici publice şi direcţie strategică:

- Avansarea desemnării a 10% din suprafaţa forestieră sub protecţie strictă, în conformitate cu Strategia UE pentru Biodiversitate, incluzând nu doar pădurile virgine şi cvasivirgine (definite prin legislaţia naţională), ci şi extinderea domeniului pentru a include alte păduri vechi cu un grad ridicat de naturalitate, care furnizează funcţii multiple esenţiale de protecţie.

- Metodologia revizuită pentru identificarea suprafeţelor destinate protecţiei stricte de 10% ar trebui să permită includerea pădurilor care, deşi nu îndeplinesc toate criteriile legale naţionale pentru a fi încadrate ca păduri virgine şi cvasivirgine, (i) îndeplinesc un set minim de indicatori ai gradului de naturalețe, fundamentaţi pe modelul ştiinţific de referinţă al caracteristicilor pădurilor seculare, pentru diferitele tipuri de păduri din România; şi (ii) îndeplinesc funcţii de protecţie atribuite oficial, în cadrul cărora producţia de lemn este exclusă, iar managementul rămâne compatibil cu regimul de protecţie strictă definit de Strategia UE privind biodiversitatea.

Această abordare este necesară pentru a evita afectarea continuităţii modelului tradiţional românesc de silvicultură apropiată de natură, care a menţinut deliberat structuri forestiere naturale de-a lungul timpului.

Guvernanţă şi implementare:

- Menţinerea unor procese transparente şi bazate pe ştiinţă pentru desemnare, cu implicarea continuă a actorilor relevanţi, pentru consolidarea legitimităţii, predictibilităţii şi sustenabilităţii pe termen lung a cadrului de protecţie strictă.

- Asigurarea unor mecanisme funcţionale de compensare pentru proprietarii şi administratorii de păduri. Totuşi, simpla compensare a proprietarilor afectaţi de restricţii NU este suficientă. O tranziţie echitabilă trebuie să răspundă şi nevoilor comunităţilor dependente de pădure, ale căror mijloace de trai sunt afectate de limitarea accesului la resursele forestiere, prin măsuri adaptate care respectă practicile tradiţionale şi promovează alternative sustenabile.

8 RECUNOAȘTEREA PĂDURILOR CU VALOARE UNIVERSALĂ EXCEPȚIONALĂ (UNESCO)

„De la comoară națională, la recunoaștere globală și beneficii durabile pentru comunitățile locale”

8.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI – O VALOARE GLOBALĂ NERECUNOSCUTĂ

Acum 20 de ani, niciuna dintre pădurile României nu era recunoscută ca având Valoare Universală Excepțională (Outstanding Universal Value – OUV) conform criteriilor Patrimoniului Mondial UNESCO.

- Conservarea pădurilor funcționa izolat, fără integrare în mecanisme internaționale de recunoaștere a patrimoniului, în cadre de valorizare a serviciilor ecosistemice sau în strategii locale de dezvoltare sustenabilă.

- Instrumentele bazate pe piață, precum certificarea FSC® Ecosystem Services, nu erau încă implementate în România. yet implemented in Romania.

Deși România găzduia unele dintre cele mai valoroase păduri virgine de fag din Europa, importanța lor globală nu fusese încă recunoscută oficial la nivel internațional.

8.A ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF – DE LA RECUNOAȘTERE INTERNAȚIONALĂ LA VALOARE SUSTENABILĂ PENTRU COMUNITĂȚI

WWF a adoptat o abordare proactivă şi integrată pentru a obţine recunoaşterea internaţională a unora dintre cele mai emblematice păduri virgine ale României, conectând statutul de patrimoniu mondial cu instrumente bazate pe piaţă şi beneficii concrete pentru comunităţi.

Politici publice şi advocacy internaţional:

- Am promovat integrarea pădurilor virgine în politicile europene de biodiversitate şi am susţinut includerea unora dintre cele mai importante păduri din România pe Lista Patrimoniului Mondial UNESCO, în baza criteriilor de Valoare Universală Excepţională (OUV).
- Am sprijinit procesul naţional de nominalizare UNESCO prin asistenţă financiară, expertiză tehnică şi advocacy susţinut — propunând trei dintre cele opt situri incluse la nivel naţional şi contribuind la elaborarea documentaţiei necesare.
- Am participat la grupuri de lucru transnaţionale aliniate ghidajului IUCN pentru situl „Pădurile Virgine de Fag din Carpaţi şi alte regiuni ale Europei”, contribuind la managementul eficient al zonelor tampon UNESCO şi la integrarea acestora cu planurile de management ale siturilor Natura 2000.

Inovaţie în domeniul pieţei şi serviciilor ecosistemice:

- Am sprijinit o unitate de management forestier (FMU) responsabilă de un sit forestier inclus în Patrimoniul Mondial UNESCO să obţină certificarea FSC® Ecosystem Services, cu accent pe conservarea biodiversităţii şi turism sustenabil.
- Am facilitat dezvoltarea unui mecanism voluntar de Plăţi pentru Servicii Ecosistemice (PES), destinat susţinerii acţiunilor de conservare şi infrastructurii pentru vizitatori, consolidând legătura dintre protecţia pădurilor şi bunăstarea comunităţilor locale.

8.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

Unele dintre cele mai emblematice păduri virgine ale României au fost recunoscute internaţional ca parte a Patrimoniului Mondial UNESCO, în baza criteriilor de Valoare Universală Excepţională (OUV).

24.000+ ha
RECUNOSCUTE UNESCO

~65.000 ha
ZONE TAMPON

- Peste **24.000 de hectare** au primit recunoaştere UNESCO, iar aproximativ **65.000 de hectare** au fost desemnate ca zone tampon, pentru asigurarea conectivităţii ecologice şi a protecţiei pe termen lung.
- Primul certificat FSC® Ecosystem Services din România — axat pe conservarea biodiversităţii şi turism sustenabil — a fost acordat unei unităţi de management forestier care administrează unul dintre siturile forestiere UNESCO de la Strâmbu-Băiuţ (judeţul Maramureş).
- A fost dezvoltată o inițiativă locală de tip PES, concepută pentru a susține infrastructura pentru vizitatori, programele de educaţie de mediu şi inițiativele comunitare — consolidând legătura dintre conservare şi dezvoltarea rurală sustenabilă.

Recunoaşterea pădurilor virgine ale României ca având Valoare Universală Excepţională reprezintă un moment istoric pentru silvicultura românească — confirmând importanţa lor globală excepţională sub cea mai înaltă autoritate ştiinţifică şi culturală: UNESCO.

8.D PAȘII URMĂTORI – CONECTAREA PATRIMONIULUI GLOBAL CU DEZVOLTAREA LOCALĂ SUSTENABILĂ

WWF urmează o abordare proactivă şi integrată pentru ancorarea pădurilor virgine ale României în cadrul patrimoniului internaţional, conectând recunoaşterea globală cu instrumente bazate pe piaţă şi beneficii concrete pentru comunităţi.

Politici publice şi conectivitate ecologică:

- Îmbunătăţirea planurilor de management pentru zonele tampon UNESCO prin pilotarea unei „reţele de insule de îmbătrânire”, menită să consolideze continuitatea structurală, reziliența şi conectivitatea ecologică la nivel de peisaj.

Servicii ecosistemice şi dezvoltare locală:

- Valorificarea acestor păduri cu importanţă globală într-un cadru adecvat care susţine dezvoltarea locală sustenabilă, inclusiv prin oportunităţi de educaţie, cercetare şi turism bazat pe natură.

- Dezvoltarea unor trasee de terapie forestieră în Băiuţ, conectate cu certificarea Ecosystem Services, poziţionând zona la intersecţia dintre conservare, sănătate şi dezvoltare rurală sustenabilă.

9 DEBLOCAREA PLĂȚILOR DE MEDIU PENTRU CONSERVAREA PĂDURILOR

„De la responsabilitate necompensată, la primele plăţi pentru biodiversitate din România”

9.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI – CONSERVARE FĂRĂ COMPENSAȚII

După aderarea la Uniunea Europeană, România a trebuit să gestioneze simultan procesul de retrocedare a pădurilor, drepturile de proprietate şi extinderea reţelei Natura 2000. Totuşi, obligaţiile de conservare au fost introduse fără instrumente economice care să sprijine proprietarii de păduri.

- Restricţiile de mediu erau impuse fără mecanisme de compensare.
- Desemnarea ariilor protejate avea loc adesea cu transparenţă limitată şi fără consultarea adecvată a actorilor afectaţi.
- Nu existau scheme de silvo-mediu sau stimulente care să susţină conservarea biodiversităţii ori practicile de silvicultură apropiată de natură.
- Cadrul forestier foarte reglementat limita posibilitatea demonstrării caracterului adiţional al măsurilor de conservare în raport cu regulile de finanţare europene, ceea ce făcea ca multe eforturi de conservare să nu fie eligibile pentru sprijin compensatoriu din fonduri publice europene.

Conservarea pădurilor se baza în mare parte pe responsabilitatea necompensată a proprietarilor şi administratorilor, transferând asupra acestora costurile economice ale protecţiei mediului.

9.B ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF – CREAREA STIMULENTELOR PENTRU CONSERVAREA PĂDURILOR

WWF-România a susţinut introducerea unor stimulente economice echitabile pentru conservarea pădurilor, evidenţiind necesitatea alinierii responsabilităţilor de mediu cu mecanisme adecvate de sprijin financiar.

Prin analize privind impactul socio-economic, dialog de politici publice şi campanii de conştientizare, WWF a adus în atenţie deficitul sistemic de finanţare care afectează proprietarii şi administratorii de păduri ce contribuie la conservarea biodiversităţii, adaptarea la schimbările climatice şi managementul forestier apropiat de natură.

WWF a promovat necesitatea unor mecanisme publice de finanţare dedicate pădurilor, care să susţină compensarea restricţiilor de conservare, investiţiile în management forestier rezilient climatic şi dezvoltarea unei bioeconomii forestiere circulare şi sustenabile.

Până în prezent, cele mai concrete progrese au fost obţinute prin activitatea de politici publice şi advocacy a WWF pentru introducerea schemelor de silvo-mediu în cadrul Politicii Agricole Comune (PAC).

- Am susţinut introducerea schemelor de silvo-mediu în cadrul PAC, făcând posibilă finanţarea europeană a practicilor voluntare de conservare a pădurilor.
- Am contribuit la dezvoltarea măsurii naţionale „Servicii de silvo-mediu, servicii climatice şi conservarea pădurilor”.

9.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

Deşi pădurile şi alte terenuri împădurite acoperă peste 43,5% din teritoriul Uniunii Europene, ele primesc doar o parte marginală din finanţarea publică (sub 1% din bugetul Politicii Agricole Comune), o discrepanţă structurală care nu reflectă importanţa serviciilor climatice, de biodiversitate şi socio-economice oferite de păduri, precum şi responsabilităţile tot mai mari atribuite administratorilor forestieri.

În acest context, cel mai concret progres realizat până acum în România îl reprezintă introducerea schemelor de silvo-mediu în cadrul Politicii Agricole Comune, în prezent singurul mecanism financiar operaţional care sprijină practicile voluntare de conservare a pădurilor în România.

- Plăţile compensatorii europene pentru practici forestiere voluntare favorabile biodiversităţii şi climei sunt acum disponibile pentru proprietarii privaţi de păduri prin fostul cadru M15 şi, în prezent, prin schema DR-07 „Silvo-mediu şi climă”, susţinând măsuri suplimentare de conservare pe aproximativ 200.000 de hectare de pădure.

- Schema creează un cadru predictibil de cooperare între autorităţile publice şi proprietarii de păduri.

Deşi reprezintă încă doar „o picătură într-un ocean”, schema de silvo-mediu demonstrează că finanţarea publică pentru administrarea responsabilă a pădurilor este posibilă, deschizând drumul către o alocare mai echitabilă a fondurilor publice, care să reflecte mai bine valoarea strategică pe care pădurile o oferă societăţii.

9.D PAȘII URMĂTORI – EXTINDEREA STIMULENTELOR PENTRU SERVICIILE ECOSISTEMICE FORESTIERE

Pădurile oferă beneficii esenţiale pentru societate — de la stabilitate climatică şi conservarea biodiversităţii până la reziliența comunităţilor rurale — însă sistemele economice menite să susţină administrarea lor nu reflectă încă adevărata lor valoare. Deblocarea unor mecanisme de finanţare echitabile şi predictibile pentru păduri este, prin urmare, esenţială pentru asigurarea protecţiei şi managementului lor sustenabil pe termen lung.

Cadrul de politici publice

- Promovarea unui mecanism european dedicat finanţării pădurilor, care să reflecte rolul esenţial al acestora pentru climă, biodiversitate şi rezilienţă economică.
- Recunoaşterea oficială a pădurilor ca sector strategic în agenda competitivităţii şi a bioeconomiei circulare sustenabile.
- Implementarea unor mecanisme transparente şi bazate pe performanţă pentru compensare, care să contribuie la protecţia ecosistemelor şi rezilienţa climatică.

Perspectivă strategică

- Conservarea sustenabilă a pădurilor necesită recunoaşterea faptului că serviciile ecosistemice generează valoare publică şi trebuie, prin urmare, susţinute echitabil prin instrumente economice dedicate.

10 ADUCEREA COMUNITĂȚILOR DEPENDENTE DE PĂDURE ÎN CENTRUL GUVERNANȚEI FORESTIERE

„Conservarea este cea mai eficientă atunci când comunitățile f ac parte din ea”

10.A SITUAȚIA DE ACUM 20 DE ANI – DEPENDENȚĂ INVIZIBILĂ, DREPTURI NERECUNOSCUTE

Acum 20 de ani, politicile forestiere din România nu recunoşteau oficial comunităţile dependente de pădure (Forest Dependent Communities – FDC), în ciuda relaţiei lor culturale şi economice profunde, construite în timp, cu resursele forestiere. Acest lucru le lăsa fără o participare reală în procesele de guvernanţă şi luare a deciziilor privind pădurile.

- În mare parte din mediul rural românesc, pădurile reprezentau — şi în multe zone încă reprezintă - un pilon fundamental al mijloacelor de trai locale, oferind:
  - energie pentru încălzire şi gătit;
  - lemn pentru locuinţe şi infrastructură agricolă;
  - materii prime pentru meşteşugurile tradiţionale din lemn, esenţiale pentru identitatea culturală;
  - o bază socio-economică forestieră care susţine traiul rural, subzistenţa şi veniturile gospodăriilor.

- În ciuda acestei dependenţe structurale, politicile forestiere ignorau în mare parte realităţile socio-economice şi rareori evaluau impactul restricţiilor de management. Ca rezultat:
  - nevoile locale erau insuficient integrate în planificarea managementului forestier;
  - măsurile de conservare erau adesea adoptate fără evaluări structurate ale impactului socio-economic.

Conservarea eficientă a pădurilor presupune un echilibru între protejarea biodiversităţii şi bunăstarea comunităţilor dependente de pădure

Comunităţile dependente de pădure **existau în realitate, dar nu şi în politici publice**.

10.B ABORDAREA STRATEGICĂ A WWF – DE LA REALITATE SOCIALĂ LA INTEGRARE ÎN POLITICI PUBLICE

Timp de peste două decenii, WWF-România a lucrat pentru integrarea dimensiunii sociale a guvernanţei forestiere în politicile publice naţionale, promovând recunoaşterea comunităţilor dependente de pădure ca actori legitimi.

Politici publice şi advocacy bazate pe dovezi

- Am susţinut integrarea nevoilor comunităţilor dependente de pădure în cadrul politicilor forestiere naţionale, începând cu recunoaşterea lor formală în Strategia Naţională pentru Păduri 2030 (SNP30) şi în legislaţia ulterioară.
- Am facilitat dialogul între comunităţi, autorităţi şi administratori forestieri pentru clarificarea nevoilor legitime de acces la resurse şi a garanţiilor de sustenabilitate.
- Am contribuit, prin platforme multi-actor, la elaborarea unor criterii clare pentru desemnarea comunităţilor dependente de pădure (FDC), bazate pe criterii cumulative precum dependenţa de mijloacele de trai, continuitatea practicilor tradiţionale, fezabilitatea alternativelor şi utilizarea sustenabilă a resurselor.

Mecanisme voluntare şi bazate pe piaţă

- Am promovat abordări de management care protejează siturile forestiere şi resursele esenţiale pentru satisfacerea nevoilor de bază ale comunităţilor locale în cadrul certificării FSC®, în special prin conceptul High Conservation Value (HCV5).
- Am consolidat procesele participative în cadrul unităţilor de management forestier certificate, asigurând implicarea reală a comunităţilor locale şi mecanisme de soluţionare a conflictelor prin abordări adaptate cultural.

Dependenţa comunităţilor de pădure **nu mai este tratată ca o realitate informală, ci ca o dimensiune socio-economică legitimă**, care trebuie evaluată şi integrată în procesele decizionale.making.

10.C SITUAȚIA ACTUALĂ ȘI PROGRESUL REALIZAT

Astăzi, comunităţile dependente de pădure sunt recunoscute oficial în cadrul politicilor forestiere naţionale ale României.

- Strategia Naţională pentru Păduri 2030 (SNP30) recunoaşte explicit comunităţile rurale dependente de resursele forestiere şi solicită reglementarea accesului sustenabil la aceste resurse.

- Codul Silvic revizuit introduce conceptul de comunităţi dependente de pădure (FDC) şi stabileşte baza legală pentru desemnarea lor oficială, precum şi mecanisme pentru protejarea intereselor legitime şi asigurarea unui acces echitabil la resursele forestiere, în special în zonele afectate de restricţii de conservare.

- Aceste evoluţii creează baza pentru integrarea activităţilor forestiere sociale, culturale şi tradiţionale în planificarea managementului forestier, atât prin prevederi legale, cât şi prin practici voluntare de management.

- Ele consolidează, de asemenea, legătura dintre guvernanţa forestieră şi rolul socio-economic al economiilor locale bazate pe pădure, inclusiv al lanţurilor valorice orizontale şi verticale asociate produselor lemnoase şi nelemnoase — un pilon important al rezilienţei rurale.

Deşi implementarea este încă în desfăşurare, **tranziţia de la invizibilitate în politici publice la recunoaştere formală marchează o schimbare structurală fundamentală**: comunităţile dependente de pădure încep să fie recunoscute ca parteneri legitimi în construirea unui model mai echilibrat şi mai ancorat social de guvernanţă forestieră sustenabilă.

10.D PAȘII URMĂTORI – ASIGURAREA UNEI TRANZIȚII ECHITABILE ȘI PREDICTIBILE

Recunoaşterea formală este doar primul pas. Asigurarea stabilităţii pe termen lung necesită mecanisme clare de implementare, date fiabile şi oportunităţi economice echitabile pentru comunităţile dependente de pădure.

Cadrul de politici publice

- Integrarea consecventă a recunoaşterii comunităţilor dependente de pădure în legislaţia secundară şi în politicile intersectoriale.
- Dezvoltarea unui cadru naţional transparent şi bazat pe date pentru identificarea, cartarea şi desemnarea oficială a comunităţilor dependente de pădure, pe baza unor criterii clare şi a unor responsabilităţi instituţionale bine definite.
- Asigurarea faptului că măsurile de conservare sau strategiile de management care limitează accesul la resursele forestiere sunt precedate de evaluări ale impactului socio-economic şi urmate de mecanisme de compensare echitabile, transparente şi bazate pe performanţă.

Tranziţie justă şi rezilienţă rurală

- Sprijinirea unei tranziţii juste pentru comunităţile dependente de pădure prin investiţii ţintite într-o bioeconomie forestieră sustenabilă şi în lanţuri valorice verzi diversificate.
- Dezvoltarea şi promovarea unor modele generatoare de venituri, inclusiv Soluţii Bazate pe Natură şi produse bio cu valoare adăugată ridicată, consolidând rezilienţa economică locală şi menţinând în acelaşi timp managementul forestier sustenabil.

Obiectivul pe termen lung nu este doar prevenirea marginalizării, ci consolidarea comunităţilor dependente de pădure ca parteneri reali în guvernanţa forestieră — recunoscând rolul lor istoric în modelarea peisajelor forestiere pe care societatea le apreciază şi de care depinde astăzi.

LECȚII PENTRU VIITOR

Aşa cum am menţionat deja, pădurile ne învaţă că dezvoltarea nu este niciodată liniară. Furtunile, seceta şi perturbările fac parte din modul în care ecosistemele se adaptează şi devin mai reziliente. La fel se întâmplă şi cu schimbarea în lumea reală. În ultimii douăzeci de ani, progresul nu a urmat o linie dreaptă. Au existat reculuri, rezistenţă, încercări şi erori, precum şi nevoia constantă de a ne adapta direcţia. Totuşi, fiecare provocare a adus o lecţie - ajutându-ne să înţelegem mai bine ce presupune cu adevărat o transformare durabilă.

ACESTEA SUNT CÂTEVA DINTRE LECȚIILE PE CARE LE DUCEM MAI DEPARTE ÎN MUNCA CE URMEAZĂ:

Schimbarea durabilă are nevoie de baze echitabile

Conservarea eficientă nu poate exista fără mecanisme corecte şi funcţionale de compensare pentru proprietarii de păduri şi comunităţile afectate de restricţii. Sustenabilitatea trebuie să fie, în acelaşi timp, ecologică, socială şi economică.

O tranziţie justă trebuie să rămână cu adevărat justă

Măsurile de protecţie rezistă în timp doar atunci când comunităţile locale îşi văd propriul viitor în ele. O tranziţie justă înseamnă susţinerea mijloacelor de trai, a demnităţii şi a oportunităţilor, alături de obiectivele de conservare.

Înţelegem cu adevărat valoarea unui lucru abia după ce îl pierdem

Ştim că nu este o întâmplare faptul că pădurile României fac parte din „Inima Verde” a Europei. Acest lucru este rezultatul unor practici de silvicultură apropiată de natură, dezvoltate şi aplicate consecvent timp de aproape un secol. Aceste tradiţii au contribuit la formarea unor păduri reziliente şi a unor peisaje cu valoare excepţională. De aceea trebuie să protejăm şi să consolidăm aceste bune practici, chiar şi atunci când sunt neînţelese, ignorate, subfinanţate sau contestate de interese pe termen scurt. Pentru că ceea ce este uşor de neglijat astăzi poate deveni imposibil de restaurat mâine.

Sistemele trebuie să evolueze odată cu realitatea

Combaterea recoltărilor ilegale presupune depăşirea metodelor de control depăşite şi trecerea către sisteme moderne, bazate pe trasabilitate transparentă, abordări fundamentate pe dovezi şi responsabilitate în piaţă. Aceste sisteme trebuie să se adapteze continuu la riscurile şi practicile aflate în schimbare din lanţul de aprovizionare cu lemn. Soluţiile mai simple, mai inteligente şi mai eficiente nu doar că întăresc protecţia, ci reduc şi povara administrativă şi cresc competitivitatea sectorului.

Conştientizarea şi educaţia sunt la fel de importante ca politicile publice

Pădurile nu pot fi protejate doar prin reglementări. O relaţie profundă cu pădurea, alături de înţelegerea publică a provocărilor şi a soluţiilor reale, este esenţială pentru o schimbare durabilă.

Participarea are nevoie de capacitate

Procesele transparente funcţionează doar atunci când oamenii au cunoştinţele, încrederea şi sprijinul necesar pentru a se implica constructiv. Consolidarea capacităţii nu este, aşadar, un element secundar — este esenţială.

Ceea ce nu este împărtăşit poate fi pierdut

Tăcerea permite chiar şi adevărului să se estompeze. Vizibilitatea muncii noastre, comunicarea clară a rezultatelor şi dialogul atât cu susţinătorii, cât şi cu criticii sunt părţi esenţiale ale unui impact durabil.

Reforma are nevoie de perseverenţă — şi de dovezi

Schimbarea durabilă depinde de efort susţinut şi de transformări de mentalitate, iar modelele funcţionale şi soluţiile demonstrate valorează mai mult decât simplele promisiuni.

La fel ca pădurile, schimbarea autentică se construieşte prin adaptare, învăţare şi responsabilitate împărtăşită. Aceste lecţii ne ghidează drumul înainte.

DE LA PROGRES LA RESPONSABILITATE

Călătoria continuă - iar următorul capitol va fi modelat de alegerile pe care le facem astăzi.

PARTENERI AI SCHIMBĂRII: ÎMPREUNĂ AM SCHIMBAT VIITORUL PĂDURILOR

În ultimele două decenii, eforturile pentru protejarea şi refacerea pădurilor României nu au fost niciodată rezultatul muncii unui singur actor. Ele au reprezentat — şi continuă să reprezinte — un efort colectiv, construit de oameni şi organizaţii diverse, fiecare contribuind cu expertiză, implicare şi responsabilitate.

Acest capitol nu este un catalog de logo-uri şi nici o listă de susţinători. Este, mai degrabă, o recunoaştere a tipurilor de colaborare care contează cu adevărat — parteneriate construite pe obiective comune, respect reciproc şi angajament pe termen lung. Progresul real nu se bazează pe tranzacţii, ci pe încredere, învăţare comună şi acţiune împărtăşită.

Recunoaştem şi apreciem contribuţiile venite din multiple direcţii:

PARTENERI INSTITUȚIONALI ȘI PUBLICI

Programele europene şi naţionale de finanţare şi politicile publice au reprezentat coloana vertebrală a schimbărilor sistemice. Sprijinul oferit prin programe şi mecanisme de cooperare — inclusiv de către Uniunea Europeană, EUKI, Granturile Norvegiene, cooperarea elveţiană pentru dezvoltare şi schemele naţionale — a făcut posibile investiţii în reforma guvernanţei, inovarea sistemelor de trasabilitate şi conservarea peisajelor forestiere la scară largă.

Autoritățile publice locale şi regionale, inclusiv administraţiile locale, au avut, de asemenea, un rol important în susţinerea măsurilor de conservare şi a implicării comunităţilor.

PARTENERI ACADEMICI ȘI DE CUNOAȘTERE

Universităţile şi instituţiile naţionale de cercetare cu expertiză în domeniul forestier şi de mediu — inclusiv centre academice şi de cercetare din Braşov, Suceava, Cluj şi Bucureşti — au contribuit cu expertiză ştiinţifică, cercetare în teren şi suport tehnic, consolidând baza de dovezi pentru managementul forestier responsabil şi abordările de conservare.

PARTENERI DIN TEREN ȘI DIN MANAGEMENTUL FORESTIER

Munca noastră nu ar fi fost posibilă fără colaborarea cu administraţiile forestiere şi practicienii din domeniu — de la entităţi aflate în proprietatea statului, precum Romsilva, până la ocoale silvice private — ale căror cunoştinţe practice şi experienţă din teren au ancorat discuţiile de politici publice în realităţile de zi cu zi.

Asociaţiile profesionale din sectorul forestier şi al industriilor bazate pe resursa forestieră au adus, la rândul lor, perspective valoroase, conectând dezbaterile de politici publice cu realităţile din teren şi practica profesională.

SOCIETATEA CIVILĂ ȘI VOCEA COMUNITĂȚILOR

Coaliţiile de ONG-uri de mediu şi sociale, organizaţiile locale şi comunităţile dependente de pădure au fost esenţiale pentru ca guvernanţa forestieră să devină mai transparentă, participativă şi conectată la nevoile sociale şi de mediu. Implicarea lor activă a consolidat legitimitatea şi relevanţa reformelor.

IMPLICAREA RESPONSABILĂ A SECTORULUI PRIVAT

Transformarea pieţelor către un management forestier responsabil necesită parteneri din sectorul privat dispuşi să meargă dincolo de simpla conformare şi să contribuie activ la îmbunătăţirea transparenţei şi sustenabilităţii lanţurilor de aprovizionare. Aceste colaborări au creat spaţiu pentru inovaţie şi au demonstrat că activitatea economică şi responsabilitatea faţă de mediu pot evolua împreună.

Standardele voluntare, precum **FSC®** (Forest Stewardship Council), au funcţionat, de asemenea, ca mecanisme complementare pentru promovarea principiilor managementului forestier responsabil, oferind în acelaşi timp spaţii structurate pentru dialog, soluţionarea disputelor şi implicare continuă între actori diverşi.

În acest context mai larg al implicării responsabile a mediului de afaceri, **parteneriatul pe termen lung dintre WWF şi IKEA** a avut un rol deosebit de important în susţinerea unor iniţiative strategice legate de aprovizionarea responsabilă, îmbunătăţirea trasabilităţii şi conservarea pădurilor cu valoare ridicată de conservare din România, cu accent pe protecţia pădurilor primare şi seculare/multiseculare de tip Old-Growth Forests.

RESPONSABILITATE COMUNĂ, IMPACT COMUN

Parteneriatele pe care le celebrăm aici nu reprezintă un scop în sine, ci mijloace pentru a genera impact pe termen lung. Ceea ce le face valoroase nu este numărul logo-urilor, ci angajamentul comun pentru soluţii care rezistă în timp — de la deschiderea guvernanţei forestiere şi consolidarea sistemelor de trasabilitate, până la susţinerea participării incluzive şi a rezilienţei comunităţilor.

Acest capitol recunoaşte nu doar sprijinul primit, ci şi călătoria comună pe care continuăm să o construim împreună.

CONTRIBUIND LA SCHIMBARE: CIFRE-CHEIE – 20 DE ANI DE IMPACT

TRANSPARENȚĂ ȘI GUVERNANȚĂ

100%

Sistem de trasabilitate digitală **100%** a lemnului (SUMAL), care oferă acces public în timp real la datele privind transporturile de lemn, de la pădure până la etapele ulterioare ale lanţului de aprovizionare.

100.000+ UTILIZATORI

1+ MILION VERIFICĂRI

Peste **100.000 de utilizatori** şi mai mult de **1 milion de verificări** publice anual prin platforma online de urmărire a lemnului, permiţând supravegherea civică şi consolidând transparenţa în întregul lanţ de aprovizionare cu lemn.

INTEGRITATEA PĂDURILOR ȘI REZILIENȚA ECOLOGICĂ

60.000+ ha

+60.000 de hectare de extindere a suprafeţei forestiere prin împăduriri şi regenerarea naturală a fostelor păşuni.

74%+

conectivitate ecologică în suprafaţa forestieră.

70+%

dintre păduri au o compoziţie naturală adaptată condiţiilor locale de staţiune, susţinând stabilitatea ecosistemelor şi conservarea biodiversităţii.

80+%

dintre pădurile României se regenerează natural, demonstrând rezilienţa ecosistemelor forestiere.

25+ m^3/ha

creştere a volumului mediu de masă lemnoasă pe picior, atingând aproximativ

347 m^3/ha

— printre cele mai ridicate valori din Uniunea Europeană, datorită aplicării continue a practicilor de silvicultură apropiată de natură.

230+ M m^3

creştere a volumului total de masă lemnoasă la nivel naţional, consolidând contribuţia pădurilor la stocarea carbonului şi reducerea efectelor schimbărilor climatice.

3+ m^3/ha

creştere a volumului de lemn mort pe picior în ultimii zece ani, reflectând îmbunătăţirea managementului forestier orientat spre biodiversitate.

PROTEJAREA PATRIMONIULUI NATURAL AL EUROPEI

100.000 ha

de păduri virgine aflate sub protecţie strictă.

24.000 ha

de păduri incluse în Patrimoniul Mondial UNESCO sub statutul de Valoare Universală Excepţională, susţinute de **65.000 de hectare** de zone tampon care asigură conectivitatea ecologică şi protecţia pe termen lung.

300.000 ha

de păduri cu Valoare Ridicată de Conservare (HCV) identificate şi gestionate prin procese participative care implică actori multipli.

430.000 ha

deja incluse în Catalogul Naţional al Zonelor Prioritare pentru Biodiversitate din România.

MANAGEMENT FORESTIER RESPONSABIL ȘI IMPLICAREA ACTORILOR RELEVANȚI

2.8M ha

de păduri certificate FSC®, unde mecanisme suplimentare de transparenţă şi implicare a actorilor relevanţi susţin managementul forestier responsabil.

200.000 ha

incluse în măsuri voluntare de conservare pentru biodiversitate şi climă, susţinând proprietarii privaţi de păduri care aplică practici de mediu îmbunătăţite.

5.000+ stakeholderi

sprijiniţi — administratori forestieri, autorităţi publice, experţi, ONG-uri şi reprezentanţi ai comunităţilor — consolidând capacitatea naţională pentru o guvernanţă forestieră responsabilă.

1+ million

informaţi şi implicaţi în susţinerea politicilor forestiere responsabile prin participare civică, monitorizare publică şi iniţiative de conştientizare.

MEDIUL DE AFACERI ȘI SOCIETATEA CIVILĂ SUSȚIN UN SECTOR FORESTIER RESPONSABIL

ÎMPREUNĂ ESTE POSIBIL: DE CE COLABOREAZĂ WWF CU SECTORUL PRIVAT?

Pădurile sunt influenţate atât de politicile publice şi de deciziile de gestionare luate la nivel local, cât şi de pieţele globale şi lanţurile valorice. De aceea, WWF colaborează nu numai cu guvernele, comunităţile şi societatea civilă, ci şi cu actorii din sectorul privat, care pot contribui la schimbări semnificative. Prin reunirea expertizei în conservarea naturii şi a influenţei mediului de afaceri, astfel de parteneriate pot contribui la îmbunătăţirea modului în care pădurile sunt valorificate, gestionate, protejate şi refăcute, promovând totodată o mai mare transparenţă, responsabilitate şi administrare responsabilă în întregul sector.

WWF ȘI IKEA: PROMOVAREA GESTIONĂRII RESPONSABILE A PĂDURILOR ÎN ROMÂNIA

Parteneriatul de lungă durată dintre WWF şi IKEA, stabilit la nivel global în 2002, reprezintă un exemplu al modului în care WWF colaborează cu actori din sectorul privat pentru a obţine un impact durabil asupra conservării naturii. Construit în jurul unei ambiţii comune de a promova gestionarea responsabilă a pădurilor şi de a contribui la creşterea rezilienţei peisajelor forestiere, parteneriatul a sprijinit eforturile de conservare a pădurilor în 21 de ţări, timp de peste două decenii, contribuind la consolidarea administrării responsabile a pădurilor, la conservarea biodiversităţii şi la susţinerea mijloacelor de trai ale comunităţilor dependente de pădure.

România a făcut parte din acest parcurs încă de la început. De-a lungul anilor, parteneriatul WWF-IKEA a sprijinit eforturile mai ample ale WWF-România de promovare a gestionării responsabile a pădurilor, prin finanţarea activităţilor de conservare, expertiză tehnică şi a iniţiativelor de colaborare. Acestea au inclus activităţi legate de pădurile cu valoare ridicată de conservare, în special protejarea pădurilor virgine şi cvasi-virgine, promovarea certificării de către terţi a practicilor de gestionare a pădurilor, precum FSC®, îmbunătăţirea transparenţei şi trasabilităţii în lanţurile de aprovizionare cu produse forestiere, precum şi sprijinirea implicării şi dialogului cu părţile interesate (a se vedea capitolele 1-10).

În ultimele două decenii, WWF România a colaborat cu o gamă largă de actori, de la comunităţi locale şi proprietari de păduri până la instituţii publice, cercetători şi companii. Parteneriatul WWF-IKEA reprezintă un exemplu elocvent al acestei abordări bazate pe principiul „împreună este posibil”, reflectând rolul pe care colaborarea pe termen lung îl poate avea în sprijinirea programului pentru păduri al WWF România şi a obiectivelor sale de conservare.

PROVOCĂRI STRUCTURALE PENTRU VIITOR

În ciuda progreselor semnificative, mai multe provocări structurale rămân încă de soluţionat.

- √ Mai puţin de 1% din finanţarea europeană sprijină în prezent managementul forestier sustenabil, protecţia biodiversităţii şi rezilienţa climatică, deşi pădurile acoperă peste 43% din teritoriul Uniunii Europene şi furnizează servicii ecosistemice esenţiale pentru societatea europeană. Pădurile ar trebui, prin urmare, recunoscute ca un pilon strategic al dezvoltării sustenabile în Europa, necesitând instrumente financiare dedicate pentru susţinerea investiţiilor, a eforturilor de conservare şi a compensării echitabile pentru proprietarii şi administratorii de păduri afectaţi de restricţii de mediu.

- √ Predictibilitatea limitată a cadrului de politici forestiere rămâne o provocare structurală majoră. Asigurarea coerenţei şi stabilităţii necesită alinierea consecventă la direcţiile strategice stabilite prin Strategia Naţională pentru Păduri 2030. Toate reformele ulterioare din sectorul forestier — inclusiv legislaţia secundară derivată din Codul Silvic — ar trebui să urmeze aceste priorităţi şi indicatori de rezultat agreaţi, oferind un parcurs clar şi predictibil pentru dezvoltarea sectorului.

- √ Tăierile ilegale s-au mutat tot mai mult către activităţi ascunse, integrate în economia subterană. Cu toate acestea, fenomenul rămâne o provocare persistentă, afectând valorile de mediu, distorsionând concurenţa economică loială în sectorul forestier şi slăbind statul

de drept. Sunt necesare reforme continue pentru consolidarea arhitecturii de guvernanţă, îmbunătăţirea capacităţii de control şi implementarea unor instrumente moderne de monitorizare şi verificare a trasabilităţii lemnului.

- Modul în care valorizăm lemnul determină modul în care gestionăm pădurile. Aproximativ 50% din lemnul recoltat este încă utilizat ca lemn de foc sau biomasă, în timp ce mai puţin de 10% ajunge în industriile de prelucrare cu valoare adăugată ridicată. Acest lucru evidenţiază necesitatea consolidării unei bioeconomii forestiere circulare şi sustenabile, bazate pe utilizarea în cascadă a lemnului, capabilă să stimuleze continuarea şi îmbunătăţirea silviculturii apropiate de natură (Closer-to-Nature Forest Management – CNFM) în România.

- Instabilitatea politică tot mai accentuată, atât la nivel naţional, cât şi global, riscă să împingă sustenabilitatea de mediu în plan secund, în favoarea competitivităţii economice pe termen scurt. În acest context în schimbare, instrumentele voluntare bazate pe piaţă — în special sistemele credibile de certificare forestieră — redevin mecanisme esenţiale pentru alinierea stimulentelor economice cu obiectivele de sustenabilitate şi pentru susţinerea tranziţiei către o bioeconomie forestieră circulară şi rezilientă.

- Consolidarea implicării actorilor relevanţi şi a transparenţei rămâne un pilon esenţial al unei guvernanţe forestiere eficiente. Sprijinirea actorilor relevanţi pentru a participa în mod real şi informat la procesele decizionale este esenţială pentru construirea încrederii şi dezvoltarea unor soluţii comune. Miturile persistente şi discursurile polarizate ascund adesea direcţiile viabile de acţiune; de aceea, transparenţa şi accesul la informaţii credibile sunt fundamentale pentru susţinerea unui dialog informat şi pentru promovarea unor soluţii incluzive, construite împreună cu actorii relevanţi şi orientate spre interesul public.

DONATORII ȘI PARTENERII WWF ROMÂNIA

Mulţumim organizaţiilor, instituţiilor, experţilor şi donatorilor care au contribuit de-a lungul anilor la activităţile şi proiectele WWF-România dedicate conservării pădurilor şi gestionării responsabile a acestora în România. Rezultatele prezentate în acest raport au fost posibile datorită colaborării, expertizei, implicării şi sprijinului oferit în diferite etape ale acestui parcurs.

NOTE:

1. Lista de mai jos (în ordine alfabetică) nu este exhaustivă şi include organizaţii, instituţii şi donatori identificaţi în timpul elaborării acestui raport.
2. Acest raport reflectă exclusiv analiza, concluziile şi punctele de vedere ale WWF-România. Includerea organizaţiilor, instituţiilor şi donatorilor în această secţiune nu implică susţinerea sau aprobarea de către acestea a conţinutului raportului.

- Academia de Ştiinţe Agricole şi Silvice „Gheorghe Ionescu-Şişeşti” (ASAS)
- Academia Română, Centrul de Studii şi Cercetări de Biodiversitate Agrosilvică „Acad. David Davidescu”
- Administraţia Parcul Naţional Domogled-Valea Cernei
- Administraţia Parcului Natural Apuseni
- Agenţia Metropolitană pentru Dezvoltare Durabilă Braşov
- Apple Inc.
- Asociaţia Administratorilor de Arii Naturale Protejate din România (AAANP)
- Asociaţia EcoLogic
- Asociaţia Ecologistă din Maramureş
- Asociaţia Forestierilor din România (ASFOR)
- Asociaţia Judeţeană a Vânătorilor şi Pescarilor Sportivi Maramureş (AJVPS Maramureş), România
- Asociaţia Multiculturală „Johannes Bánffy Hunyades”
- Asociaţia pentru Certificare Forestieră
- Asociaţia pentru Dezvoltarea Durabilă a Comunităţilor Locale “România Rurală” (ARR)
- Asociaţia Producătorilor de Mobilă din România (APMR)
- Asociaţia Proprietarilor şi Administratorilor de Păduri din Estul Transilvaniei
- BRD, Groupe Société Générale S.A.
- Brico Dépôt România
- Carrefour România
- Centrul de Dezvoltare SMART
- Coaliţia Natura 2000 România
- ENI Cross-border Cooperation Programme 2014-2020
- ENPI FLEG II (Forest Law Enforcement and Governance)
- Forest Stewardship Council (FSC)
- Fundaţia ADEPT Transilvania
- Fundaţia Mihai Eminescu Trust
- Fundaţia ProPark pentru Arii Protejate
- Garda Forestieră Cluj
- Garda Forestieră Naţională
- Garda Forestieră Suceava
- Greenpeace România
- Institutul Naţional de Cercetare-Dezvoltare în Silvicultură „Marin Drăcea” (INCDS)
- Inter IKEA Group
- Internal Security Fund (ISF) - Police 2014-2020
- Interreg Danube Region Programme 2021-2027
- Interreg NEXT HU-SK-RO-UA 2021-2027
- Joint Operational Programme Romania – Ukraine 2014 – 2020 - financed by ENI CBC-
- Lidl România
- LIFE Programme Climate Change Adaptation (CCA) 2014-2020
- Mecanismul Financiar al Spaţiului Economic European (SEE) 2009-2014
- Ministerul Mediului, Apelor şi Pădurilor (MMAP)
- Mondi Group
- Muzeul Maramureşean din Sighetu Marmaţiei
- Nhood România
- Ocolul Silvic Comunal Telciu R.A.
- Ocolul Silvic Municipal Baia Mare
- Ocolul Silvic Privat Baraolt
- Ocolul Silvic Sighişoara
- Primăria Comunei Băiuţ
- Primăria comunei Lăpuş
- Primăria Comunei Şinca Veche
- Primăria Municipiului Braşov
- Programul de cooperare elveţiano-român (Swiss-Romanian Cooperation Programme)
- Programul Operaţional Infrastructură Mare (POIM) 2014-2020
- RakhivEcoTur NGO
- Regia Naţională a Pădurilor Romsilva (RNP Romsilva)
- Regia Naţională a Pădurilor Romsilva, Direcţia Silvică Caraş-Severin
- Regia Naţională a Pădurilor Romsilva, Direcţia Silvică Maramureş
- Regia Naţională a Pădurilor Romsilva, Direcţia Silvică Suceava
- Regia Publică Locală a Pădurilor Stejarul R.A.
- Regia Publică Locală Ocolul Silvic Pădurile Făgăraşului R.A.
- Regia Publică Locală Ocolul Silvic Pădurile Şincii R.A.
- Reţeaua WWF
- Societatea Ornitologică din România (SOR)
- TerraSteel
- Universitatea de Ştiinţe Agricole şi Medicină Veterinară din Cluj-Napoca, Facultatea de Silvicultură şi Cadastru
- Universitatea din Bucureşti
- Universitatea din Bucureşti, Centrul de Cercetare în Ecologie Sistemică şi Sustenabilitate
- Universitatea Transilvania din Braşov, Facultatea de Silvicultură şi Exploatări Forestiere
- Universitatea „Ştefan cel Mare” din Suceava, Facultatea de Silvicultură
- Weleda AG

CREDITE

Oamenii, parteneriatele şi contribuţiile care au stat la baza acestei publicaţii

WWF-România

2026

Coordonare

Radu Vlad

Contribuții

Radu Melu
Cătălin Vasile
Magda Constantin

Design grafic și Paginare

Daydream Creative Studio

Ilustrații

Ștefan Balea

Credite foto

Copertă față și copertă spate: Sorin Onișor / WWF-România
Restul fotografiilor: WWF-România

Disclaimer

Acest raport reflectă perspectiva şi experienţa WWF-România privind evoluţia guvernanţei forestiere şi a managementului forestier sustenabil în România în ultimii 20 de ani.

PĂDURILE ROMÂNIEI SUNT O MOȘTENIRE MODELATĂ DE GENERAȚII
DE ADMINISTRARE RESPONSABILĂ ȘI DE UN MANAGEMENT FORESTIER
APROPIAT DE NATURĂ. VIITORUL LOR ESTE O RESPONSABILITATE COMUNĂ.
WWF
20 ANI
ÎN ROMÂNIA